

MTK-ETELÄ-SAVO

TOIMINTAKERTOMUS 2024

108. TOIMINTAVUOSI

6.3.2025

Sisällys

PUHEENJOHTAJAN KATSAUS VUOTEEN 2024	5
MTK-ETELÄ-SAVON TOIMINTA	7
JOHTOKUNTA, VALIOKUNNAT JA TOIMIHENKILÖT	11
JÄSENET	13
ELINKEINOT	13
VUODEN 2024 TOIMINTA.....	17
LIITTO MAAKUNNALLISENA TOIMIJANA.....	21
KANNANOTOT, KIRJELMÄT JA TIEDOTTEET	22
JÄSENEDET	22
ARVIO TALOUDEN TULEVASTA KEHITYKSESTÄ	25
KATSAUS TULEVAAN.....	25
Liite 1 MTK-Etelä-Savon luottamushenkilöt 2024	27
Liite 2 MTK-ETELÄ-SAVON TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2024	28
Liite 3 Elinkeinopolitiikka- ja yrittäjyysvaliokunta	31
Liite 4 Kuluttajatyö	32
Liite 5 Itä- ja Keski-Suomen MTK-liittojen luomuvaliokunnan toiminta 2024	33
Liite 6 Osaaminen ja hyvinvointi -valiokunta 2024	34
Liite 7 Ympäristö- ja maapoliittinen valiokunta	35
Liite 8 Itä- ja Keski-Suomen lihavalioikunta toiminta 2024.....	36
Liite 9 Itä- ja Keski-Suomen maitovalioikunta	37
Liite 10 Peltokasvivaliokunnan toimintakertomus 2024	39
Liite 11 IKS Erikoiskasvivaliokunnan toimintakatsaus 2024	40
Liite 12 Maaseutunuorten toiminta	41
Liite 13 Tiedote: MTK-Etelä-Savon kummimaatilojen kansanedustajat.....	45
Liite 14 Tiedote: Kestävän ja vastuullisen ruokaketjun tasapaino horjuu Suomessa	46
Liite 15 Lausunto Etelä-Savon 4. vaihemaakuntakaavaehdotukseen (yhteislausunto MTK, MHY Etelä-Savo, MHY Mänty-Saimaa, MTK-Etelä-Savo)	47
Liite 16 Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.....	49
Liite 17 Lausunto Hallituksen esitysluonnos eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi (yhteislausunto MTK-Etelä-Savo, MTK-Pohjois-Savo, MTK- Pohjois-Karjala, MTK-Keski-Suomi).....	51
Liite 18 Tiedote: PANKKIEN TOIMINTA UHKAA HUOLTOVARMUUTTA MTK Itä- ja Keski-Suomen liitot	47
Liite 19 Tiedote: MTK-Etelä-Savon johtokunta esittää agrologi YAMK Sanna Hämäläistä MTK:n keskusliiton johtokuntaan.....	53
Liite 20 Lausunto Itäisen Suomen ohjelmaluonnoksesta.....	54
Liite 21 SULKAVAN KYRSYÄN RANTAOSAYLEISKAAVAN EHDOTUS (yhteislausunto MTK, MHY Etelä-Savo, MTK-Etelä-Savo)	58

Kuva 1 MTK-Etelä-Savon kummimaatilalliset ja kansanedustajat Juvan Teehuoneella.

Kuva 2 Savonlinnan luottamushenkilöpäivien panelistit.

PUHEENJOHTAJAN KATSAUS VUOTEEN 2024

Liiton 108 toimintavuosi oli totuttuun tapaan aktiivinen. Tammikuussa käynnistimme Etelä-Savon kummimaatilatoiminnan yhteisellä tapaamisella tilojen ja kansanedustajien kesken. Tilaisuus oli eteenpäin katsova ja tilojen esittäytymisessä tuli hyvin esiin Etelä-Savon tuotannon monipuolisuus ja yrittäjien ammattitaito sekä se, että ruoantuottajana voi olla joka päivä ylpeä omasta työstään. Kansanedustajien puheenvuoroissa toivottiin puolestaan edunvalvonnalta selkeitä konkreettisia esityksiä tarvittavista toimista. Liitto järjesti lisäksi tiloille syksyllä mahdollisuuden vierailla eduskunnassa kansanedustaja Vesa Kallion vieraana ja tavata samalla myös muita kummikansanedustajia.

Helmikuussa järjestimme Itä- ja Keski-Suomen luottamushenkilöpäivät Savonlinnassa sekä Tulevaisuusseminaarin, joka oli avoin kaikille tuottajille. Seminaarissa puhuneet ministeri Sari Essayah ja maa- ja metsätalousministeriön kansliapäällikkö Pekka Pesonen totesivat molemmat maatalouden suuren merkityksen huoltovarmuudelle. Molemmat tunnistivat myös, että heikko kannattavuus sekä investointien ja sukupolvenvaihdosten vähyys aiheuttavat huolta siitä, miten huoltovarmuus turvataan tulevaisuudessa.

Luken ennusteiden mukaan maatalouden kannattavuuskerroin jää vuonna 2024 0,46:n ja maatalousyrittäjän tuntipalkka 7,8 euroon. Tuottajahinnat olivat laskusuunnassa lukuun ottamatta kananmunia ja ruokaperunaa. Pitkään jatkunut heikko kannattavuus vaikuttaa suoraan sukupolvenvaihdosten ja investointien määrään. Vuoden 2023 nollatilanteen jälkeen vuonna 2024 Etelä-Savossa tehtiin 6 nuorten viljelijöiden aloitustukihakemusta. Suunta on saatava pysymään samanlaisena, jotta ruoantuotannon tulevaisuus pystyttäisiin turvaamaan täällä myös tulevaisuudessa. Se onnistuu kuitenkin vain alan kannattavuuden paranemisella, jota ei voida enää odottaa, sillä tilojen kriisinkestävyyttä on jo venytetty vähintäänkin tarpeeksi.

Pitkään jatkunut tilanne, jossa liitolla oli ainoastaan yksi kokoaikainen työntekijä korjaantui, kun ostopalveluna liitolle työskennellyt Nina Kallio siirtyi kokonaan liiton henkilövahvuuteen. Ilolla voin todeta, että maaseutunuorten toiminta on aktivoitunut hienosti vuoden 2024 aikana ja liitto on saanut lisää resursseja myös muihin tehtäviin, muun muassa liiton tarjoamiin palveluihin jäsenille ja yhdistyksille.

Liiton johtokunta jatkoi vuonna 2022 aloitettua strategiatyötä kesäkokouksessaan. Yhtenä huolenaiheena on tulevaisuuden jäsenmäärä ja miten siihen pystytään vaikuttamaan. Tätä työtä jatkettiin myös liiton luottamushenkilöpäivässä syksyllä 2024. IKS-liitot pohtivat myös yhdessä säännöllisesti kokoontuvissa puheenjohtajien ja toiminnanjohtajien kokouksissa, miten maakunnissa tehtävää edunvalvontatyötä pystytään tehostamaan ja mitä asioita voisimme tehdä yhdessä päällekkäisyyksien karsimiseksi. Tätä työtä tehdään myös yhdessä kaikkien liittojen kanssa ja vuonna 2025 olemme aloittamassa keskinäistä sparrausta liittoparien kesken. Tätä työtä tarvitaan, jotta edunvalvonta saadaan pidettynä tehokkaana maakunnissa myös tulevaisuudessa.

Lopuksi haluan kiittää yhdistysten ja liiton luottamushenkilöille sekä Raulille, että Ninalle edunvalvonnan eteen tehdystä työstä vuonna 2024 ja voimia edunvalvontatyöhön vuodelle 2025.

Sanna Hämäläinen
puheenjohtaja, MTK-Etelä-Savo

Kuva 3 MTK-Etelä-Savon johtokunta menossa Pariisiin maatalousnäyttelyyn.

Kuva 4 Tilan suoramyyntipiste Normandian maaseudulla. Myynnissä mm. pastaa, kananmunia ja öljyjä.

MTK-ETELÄ-SAVON TOIMINTA

MTK-Etelä-Savo ry toimii jäsenistönsä taloudellisen ja henkisen hyvinvoinnin turvaamiseksi ja edistämiseksi. Tärkeimpänä tavoitteena on kehittää maatalouden ja maaseutuyrittäjyyden tuotantomahdollisuuksia ja yrittäjien toimeentulon edellytyksiä maakunnassa. Samalla vaikutetaan maaseudun yleisiin asumisen ja elämisen edellytyksiin. Muita keskeisiä toiminnan tavoitteita ovat kotimaiseen ja Euroopan unionin päätöksentekoon vaikuttaminen tuomalla keskusteluun maakunnalle tärkeitä teemoja.

Vaikuttaminen eri tasoilla

MTK:n toiminta koostuu kolmesta tasosta: kuntatason MTK-yhdistyksistä, maakuntatason liitoista ja valtakunnallisesta keskusliitosta ml. lukien EU-tason toiminta. MTK-yhdistykset toimivat pääosin yhden kunnan alueella, mutta kuntarakenteessa tapahtuvat muutokset ovat muodostaneet tilanteita, joissa yhden kunnan alueella voi toimia useampia yhdistyksiä.

Vaikka päätöksenteko sekä niihin vaikuttaminen politiikan eri tasoilla on siirtynyt entistä kauemmaksi jäsentiloista, edunvalvonnan merkitys on kasvanut koko ajan ja sen tarve syntyy edelleen jäsenten tarpeista. Edunvalvonnan pitää olla MTK:n organisaatiossa katkeamaton ketju jäsentilasta yhdistyksen ja liiton kautta keskusliittoon. Edunvalvonnan tarpeet muodostuvat ja sen vaikutukset realisoituvat jäsentiloilla.

Maaseudun elinkeinotoiminnan edellytyksiin ja maaseudulla asumiseen vaikuttavia päätöksiä tehdään valtakunnan ja EU-tason lisäksi edelleen myös kunta- ja maakuntatasolla. Liiton toiminnalla vaikutetaan sekä valtakunnallisen lainsäädännön ja ohjelmien laatimiseen tuomalla esille alueellisia erityispiirteitä ja tarpeita. Liitto vaikuttaa myös tehtyjen päätösten alueelliseen toteuttamiseen, tulkintaan ja soveltamiseen. Tässä tehtävässä on merkittävä rooli myös paikallisilla MTK-yhdistyksillä.

Maakunnan ELY-keskus, aluehallintovirasto, maakuntaliitto, kunnat, yrittäjä- ja ammattijärjestöt, osuuskunnat, rahoitus- ja vakuutuslaitokset, maaseutukeskukset ja metsäkeskus sekä maatilataloutta lähellä olevat muut viranomaistahot (verottaja, maanmittaus yms.), kaupalliset toimijat ja lukuisat muut organisaatiot ovat liiton keskeisiä yhteistyökumppaneita, mutta yhtä lailla myös edunvalvonnan kohteita.

Paikallisten MTK-yhdistysten vastinparina toimivat erityisesti kunnat, mutta myös monet liittotason yhteistyökumppanit paikallisen toimintansa kautta. Liitot ovat myös keskeinen toimija tukemaan ja ohjaamaan yhdistysten toimintaa. Paikallinen MTK-yhdistys on järjestön tärkein kontakti jäseniin.

Vaikuttaminen markkinoihin

Elintarvikeyritysten markkinat ovat kansainvälistyneet, jolloin yritysten toimintaa ohjataan entistä enemmän valtakunnallisella tai kansainvälisellä tasolla. Kaupan ketjut ja ostajayritykset toimivat myös yhä valtakunnallisemmin ja kansainvälisemmin. Harvan yrityksen markkinoita johdetaan maakunnallisesti. Maakunnallinen näkökulma tulee esiin raaka-aineiden hankintojen ohjailussa.

Järjestön tehtävä on omalta osaltaan tukea kaikkia niitä toimintamuotoja, joilla jäsenten on mahdollista saada korkeampaa tuottajahintaa. Tämä pätee niin valtakunnallisiin kuin paikallisiin markkinoihin. Lyhyen toimitusketjun markkinoilla maatalousyrittäjä markkinoi ja usein myös jalostaa itse oman tilansa tuotteet joko suoraan paikallisille kaupoille tai myy ne omilla kauppapaikoillaan. Nämä markkinat luovat tervetulleeseen vaihtoehdon kauppaketjujen ketjuohjatuille myyntikanaville.

Kuva 5 Johtokunta Elsi Kataisen vieraana Euroopan parlamentissa.

Kuva 6 Koirakiven maaseudun kokonaisturvallisuuden keskustelutilaisuus: vasemmalta Jari Leppä, Pentti Mäkinen, Pasi Välimäki, Sanna Hämäläinen, Petteri Taala ja Tiina Kohonen.

Itä- ja Keski-Suomen yhteistyö

Itä- ja Keski-Suomen alueella toimivat MTK-liitot ovat tehneet yhteistyötä jo pitkään. Käytännössä tämä tarkoittaa liittojen yhteisiä valiokuntia, toimihenkilöiden ja luottamushenkilöiden tapaamisia ja kokouksia, yhdessä laadittuja lausuntoja ja kirjelmiä sekä esityksiä mm. keskusliitolle ja ministeriöille. Yhteistyö on perustunut ja lähtenyt liikkeelle asialähtöisesti eli on hoidettu edunvalvonnallisia asioita yhdessä, kun on nähty, että yhdessä tehden on mahdollista saada parempia tuloksia aikaiseksi. Toinen keskeinen syy on ollut päällekkäisten töiden välttäminen eli ei kannata tehdä jotakin asiaa neljää kertaa, kun sen voi tehdä yhdessä ja vaikuttavasti.

Vuonna 2021 Itä- ja Keski-Suomen alueen yhteistyö laajentui Kaakkois-Suomeen (Etelä-Karjala ja Kymenlaakso). Tähän on syynä yhteinen vaalipiiri Etelä-Savon kanssa, mutta erityisesti yhteistyö Järvi-Suomen ilmasto- ja ympäristöohjelman toimeenpanoon liittyen. Tätä ohjelmaa on vetänyt Etelä-Savon ELY-keskus.

Aiemmin Metsänomistajaliiton kanssa tehty yhteistyö tapahtuu nyt MTK metsänomistajat -linjan alueellisen kenttäpäällikön kanssa. Kenttäpäällikön työpiste on MTK-Etelä-Savon toimistolla. Erityisen merkittävää yhteistyö on ollut maankäyttöön ja ympäristöön liittyvissä kysymyksissä sekä erilaisten maakunnallisten ohjelmien laadinnassa. Yhteistoimintaelimenä on toiminut MTK-Etelä-Savon, metsänhoitoyhdistysten ja MTK metsänomistajat -linjan yhteinen Etelä-Savon metsävaliokunta.

Kuva 7 Jari Rouvinen kertomassa Itä-Suomen haasteista komission Regio-pääosaston johtajalle Slavomir Tokarski Maaseutuparlamentin yhteydessä. Keskustelua seuraa Euroopan talous- ja sosiaalikomitean jäsen, MTK:n Simo Tiainen.

Kuva 8 Luottamushenkilöpäivät

Kuva 9 Maaseutunuorten valiokunta Juvalle "Maaseutunuoret virkistäytyy" -tapahtumassa.

JOHTOKUNTA, VALIOKUNNAT JA TOIMIHENKILÖT

1 Liiton johtokunta ja kokoukset vuonna 2024 sekä jäsenten osallistuminen niihin

		10.1.	3.2.	6.3.	31.5.	29.6.	17.9.
Sanna Hämäläinen, puheenjohtaja	Savonlinna	x	x	x	x	x	x
Jouni Paunonen, varapuheenjohtaja	Juva	x	x	x	x	x	x
Hannu Auvinen	Sulkava	x	x	x	x	x	-
Marisa Hukkanen	Rantasalmi	x	x	x	x	x	x
Kimmo Laamanen	Punkaharju	x	x	x	x	-	x
Tero Lahikainen	Kangasniemi	-	-	-	x	-	x
Anne Manninen	Pieksämäki	x	x	x	x	x	x
Taneli Pajunen	Mikkeli	x	x	x	x	x	-
Jarkko Parkkinen, nuorten edustaja	Mikkeli	x	-	x	x	x	x
Riina Pöyry	Ristiina	x	x	x	x	-	x
Anna Siiriäinen	Hirvensalmi	x	x	x	x	x	x
Sirpa Tyrväinen	Kangasniemi	x	x	-	x	-	x
Otto Makkonen, MTK valtuuskunta	Savonranta	x	x	x	x	x	x

Valiokunnat:

Työvaliokunta

Jouni Paunonen, Sanna Hämäläinen, Kimmo Laamanen, toiminnanjohtaja

IKS Lihavaliokunta (liite 8)

2.5.2024

- Jukka Nousiainen, Anna Siiriäinen, Paavo Sävilammi

IKS Jäsenpalveluvaliokunta

ei kokouksia

- Hannu Auvinen, Rauli Albert

IKS Maitovaliokunta (liite 9)

8.3.2024

2.12.2024

- Mikko Nykänen, Taneli Pajunen

IKS Elinkeino- ja yrittäjyysvaliokunta (liite 3)

8.10.2024

- Jouni Paunonen, Taneli Pajunen, Janne Hänninen

IKS Peltokasvivaliokunta (liite 10)

14.3.2024

- Yrjö Ehrnrooth, Kimmo Laamanen

IKS Kuluttajatyövaliokunta (liite 4)

12.3.2024

- Otto Makkonen, Sirpa Tyrväinen

IKS Erikoiskasvivaliokunta (liite 11)

21.2.2024

3.6.2024

17.12.2024

- Esa Aholainen, Antti Vauhkonen

IKS Luomuvaliokunta (liite 5)

3.5.2024

1.11.2024

- Marisa Hukkanen, Anna Siiriäinen

Maaseutunuorten valiokunta (liite 12)

5.1.2024

3.4.2024

16.5.2024

30.5.2024

8.10.2024

14.12.2024

- Matias Muhonen, Tero Lahikainen, Aki Manninen, Mikko Tiainen, Jarkko Parkkinen, Kari Sihvonen, Minna Ruokonen, Anne Manninen

IKS Osaaminen ja hyvinvointivaliokunta (liite 6)

19.2.2024

- Riina Pöyry, Sirpa Tyrväinen, Sanna Hämäläinen

IKS Ympäristö- ja maapoliittinen valiokunta (liite 7)

13.3.2024

19.11.2024

- Kalle Mattila, Juha Liukkonen

Etelä-Savon metsävaliokunta

11.4.2024

24.9.2024

- Jouni Paunonen, Kimmo Laamanen, Sanna Hämäläinen, toiminnanjohtaja

Itä-Suomen valinta-alueen edustukset MTK:n valiokunnissa ja verkostoissa 2024

Elinkeinopolitiikka- ja yrittäjyys	varsinainen	Janne Hänninen, Etelä-Savo
	vara	Maija Laahanen, Keski-Suomi
Osaaminen ja hyvinvointi	varsinainen	Juhana Jalkanen, Keski-Suomi
	vara	Lassi Heiskanen, Pohjois-Savo
Ympäristö ja maankäyttö	varsinainen	Veli-Matti Ahlqvist, Pohjois-Karjala
	vara	Marjaana Pitkänen, Pohjois-Savo
Jäsenpalvelut	varsinainen	Tuomo Tikkanen, Pohjois-Savo
	vara	Minna Häkkinen, Keski-Suomi
	varsinainen	Rauli Albert, Etelä-Savo
Peltokasvit		Kalle Hankamäki, Keski-Suomi
Erikoiskasvit		Antti Vauhkonen, Etelä-Savo
Luomuvaiokunta	varsinainen	Mikko Piippo, Pohjois-Savo
	vara	Anna Siiriäinen, Etelä-Savo
Maaseutunuoret		Matias Muhonen, Savonlinna
Kuluttajatyöryhmä		Anna Siiriäinen, Etelä-Savo
Hevosverkosto	varapuheenjohtaja	Lassi Heiskanen, Pohjois-Savo
Lammasverkosto	varapuheenjohtaja	Mari Seppälä, Keski-Suomi
Sikaverkosto	varapuheenjohtaja	Paavo Sävilammi, Etelä-Savo
Kananmunaverkosto	varapuheenjohtaja	Jouni Paunonen, Etelä-Savo

Tilintarkastajat ja toiminnantarkastajat:

	varsinainen	vara
Tilintarkastajat	BDO Oy	BDO Oy
Toiminnantarkastaja	Juha Roikonen, maanviljelijä	Keijo Laitinen, maanviljelijä

Toimihenkilöt:

Vesa Kallio	toiminnanjohtaja	virjavapaaalla
Rauli Albert	ma. toiminnanjohtaja	
Nina Kallio	toimistosiihteri	ostopalveluna MTK:lta 1.1.- 9.2.2024 työaika 40 prosenttia, 10.2.2024 alkaen kokoaikainen järjestösihteri.

JÄSENET

Vuonna 2024 liiton jäsenistö koostui 16:sta MTK-yhdistyksestä sekä viidestä yhteisöjäsenestä. Yhteisöjäseninä ovat Osuuskunta Tuottajain Maito, Osuuskunta Maitosuomi, Osuuskunta Maitomaa, Lihakunta ja ProAgria Etelä-Savo.

Liiton alueen yhdistyksissä oli 31.12.2024 yhteensä 2 201 jäsentilaa (2023: 2 277) ja kokonaisjäsenmäärä oli 5 223 jäsentä (2023: 5 430).

Järjestöllisesti jäsenmaksujärjestelmän sisäanajo päättyi vuoteen 2023 (jäsenmaksujärjestelmän siirtymäkausi päättyi). Vuonna 2024 tilanne jatkui hyvänä ja yhdistysten jäsenmaksuista saatiin kokoon 92,2% (2023: 93,4%) ja liiton edunvalvontamaksuista 91,6% (2023: 94,0 %)

ELINKEINOT

Alla olevissa taulukoissa esitettyjen myyntitulolaskelmien (Lähde: Kantar TNS Agri) lähtökohtana ovat kunkin tuotteen tuotantomäärät sekä maksetut tuottajahinnat. Tuottajatilitysten yhteydessä maksetut tuet (maidon tuotantotuki) eivät sisälly myyntituloihin. Laskelmat eivät sisällä arvonlisäveroa.

Tilastolähteinä on käytetty sekä julkisia että Elintarviketiedon itse keräämiä tilastoja. Maatalouden tilastot ovat pääsääntöisesti Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen ja metsätilastot Metsäntutkimuslaitoksen keräämiä tilastoja. Sivuansiotulot lasketaan Tilastokeskuksesta saatavaan aineistoon perustuen.

Maitotulot

- tuottajahintainen meijerimaitotulo
- meijerien laatulisät ja jälkitilit

Teurastulot (naudan-, sian-, siipikarjan-, lampaan- ja hevosen liha)

- tuottajahintainen teurastulo
- teurastamojen jälkitilit

Kananmunatulot

- tuottajahintainen myyntitulot (pakkaamot ja suoramyynnit)
- pakkaamoiden jälkitilit

Viljatulot

- kaupan kautta kulkeva vilja
- tuottajahintainen myyntitulo

Muut kasvinviljelytulot (öljykasvit, peruna, sokerijuurikas, herne, avomaavihannekset sekä puutarhamarjat ja hedelmät) - tuottajahintainen myyntitulo

Tulotuki (=maatalouden kansallinen ja EU:n maksama tuki; ei sis. kasvihuonetuotannon tukia)

- EU-tuet (CAP, LFA, ympäristötuki ja muut EU-tuet)
- Kansalliset tuet (pohjoinen tuki, Etelä-Suomen kansallinen tuki, kasvinviljelyn kansallinen tuki, perunantuotannon tuki, siementuotannon tuet, satovahinkokorvaukset, muut kansalliset tulotuet)

Metsätulot

- yksityismetsänomistajien metsänmyyntitulot (kantorahat ja hankintakauppojen työtulo)

Sivuansiot

- aktiivijöiden viljelijöiden ja puolison veronalaiset työtulot, tulonsiirrot ja muut tulot

Taulukko 2 Maatilojen tulot, brutto, ei sisällä alv. (Lähde: Kantar TNS Agri Oy)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2020	2022
Tiloja	3 026	2 915	2 904	2 847	2 700	2 627	2 522	2 504	2 384	2 227
Myyntitulot milj. €	82,23	83,31	87,83	88,77	80,48	80,06	78,94	83,11	82,54	99,61
%	29	30	30	31	29	28	29	28	30	33
Tulotuet milj. €	65,19	65,84	63,14	64,95	54,24	63,16*	58,45	58,88	57,71	61,22
%	23	24	22	23	20	22	21	20	21	21
Metsätulot milj. €	62,24	53,42	64,49	63,86	67,08	67,38	70,38	86,36	62,79	64,66
%	22	19	22	22	24	24	25	29	23	22
Sivuans/liitännäiset milj. €	73,33	75,43	77,5	70,75	73,57	73,85	69,19	68,51	68,02	71,97
%	26	27	26	25	27	26	25	23	25	24
Yhteensä milj. €	282,99	277,99	292,99	288,33	275,37	284,44	276,97	296,86	271,06	297,47
Myyntitulot+tuet milj. €	147,42	149,15	150,97	153,72	134,72	143,22	137,39	141,99	140,25	160,83

*Vuoden 2015 tuista merkittävä osa tuli maksuun vuoden 2016 puolella.

Taulukko 3 Maatalouden myyntitulot, brutto, ei sisällä alv. (Lähde: Kantar TNS Agri Oy)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2020	2022
Maito milj. €	50,29	50,33	52,31	52,21	45,17	44,33	42,83	41,99	43,01	48,78
%	61	60	60	59	56	55	54	51	52	49
tiloja	643	587	558	516	495	466	427	405	357	301
Naudanliha milj. €	11,35	11,86	13,39	13	12,24	12,29	12,5	14,5	13,18	15,62
%	14	14	15	15	15	15	16	17	16	16
tiloja	283	264	247	236	229	230	229	222	198	185
Sianliha milj. €	2,37	2,36	2,67	2,07	1,96	1,54	1,42	0,91	1,12	1,01
%	3	3	3	2	2	2	2	1	1	1
tiloja	39	35	35	29	27	25	20	16	16	15
Muu liha milj. €	0,05	0,18	0,18	0,18	0,21	0,84	0,67	0,73	0,39	0,50
%	0	0	0	0	0	1	1	1	0	1
tiloja	170	171	170	168	149	143	136	128	122	124
Kananmunat milj. €	2,91	2,11	2,23	2,57	3,5	3,03	3,18	3,45	2,82	3,72
%	4	3	3	3	4	4	4	4	3	4
tiloja	10	8	8	8	7	7	6	6	5	5
Viljat milj. €	3,57	4,48	3,68	3,34	2,78	2,56	2,11	3,53	3,21	3,72
%	4	5	4	4	3	3	3	4	4	4
tiloja	698	682	700	679	650	632	591	585	518	505
Muut kasvit milj. €	11,69	11,98	13,36	15,39	14,63	15,47	16,24	18,01	18,81	7,47
%	14	14	15	17	18	19	21	22	23	23
tiloja	1 080	1 020	1 122	1 151	1 089	1 072	1 066	1 097	1 168	1052

Taulukko 4 Pellon käyttö, ha (Lähde: Kantar TNS Agri Oy)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2021	2023
Syysvehnä	71	96	89	85	65	170	96	111	90	137	385
Kevätvehnä	1404	1548	1658	1572	2060	1847	1735	1838	1491	1869	2069
Ruis	525	558	467	435	619	734	613	507	506	411	441
Ohra	9802	9701	9757	10610	10457	10383	9716	8362	8223	8632	8586
Kaura	9121	9500	9815	10146	9374	9237	8617	7722	6575	5733	5797
Seosviljat	1310	1474	1805	2070	2202	2239	2467	2659	2442	2909	2791
Muut viljat	87	133	121	151	122	1209	1254	1290	1334	1321	1255
Rypsi, rapsi	1164	937	852	826	680	851	761	998	649	735	809
Peruna	399	406	360	356	332	314	326	298	255	232	196
Sokerijuurikas	30	36	31	42	-	-	1	1	-	-	0
Herne	41	24	19	20	28	333	375	350	281	404	598
Nurmet yhteensä	33160	34322	33970	33429	33127	33496	35196	37188	40735	40443	36372
Puutarhakasvit	1289	1359	1353	1387	1353	1368	1473	1450	1336	1440	1306
Kumina										886	773
Härkäpapu											108
Muut kasvit	1666	1735	-	2075	1565	277	1232	1958	1963	406	371
Ruokohelpi	1359	1161	593	396	308	290	300	266	244	202	NA
Kesanto ja hoidettu viljelemätön pelto	10910	10573	11154	11400	11867	8966	8391	7922	6712	5989	7032
Monivuotiset nurmet ja niityt (yli 5 v)	912	993	953	1046	949	2119	2049	1962	1904	1613	3765
Käyt. maat.maa	74836	74554	74531	75232	75109	74920	74955	74812	74739	73359	72652

Kuminan ja härkäpavun tilastointi on muuttunut eri vuosina. Ennen tilastointia erilleen ne ovat sisältyneet Muut kasvit -ryhmään. Ruokohelven tilastointi on loppunut vuonna 2023.

Kuva 10 Manujen kesäkuvakilpailun voittaja: Alena Matveeva.

Kuva 11 Kummimaatilalliset eduskunnassa

VUODEN 2024 TOIMINTA

MTK Etelä-Savon vuoden 2024 toiminnassa perinteisen jäsenpalvelun ja edunvalvontatyön ohelle nousi turvallisuus- ja varautumistietoisuuden lisääminen jäsenistön keskuudessa. Jäsenille järjestettiin MPK:n varautumiskoulutusta, lisäksi MTK Etelä-Savo osallistui ensimmäistä kertaa maakunnan valmiusharjoituksessa (Savo24). Harjoitukseen osallistui myös MTK Pohjois-Savo. Mukaan kaksipäiväiseen harjoitukseen kutsuttiin toimihenkilöiden lisäksi alueen tuottajia.

Turvallisuuden ja varautumisen työ tulee näkymään liiton työssä entistä enemmän. Aiempien vuosien kustannuskriisin vaikutukset tai toimialaan kohdistuva paine esimerkiksi julkisen keskustelun kautta eivät valitettavasti ole helpottuneet. Edunvalvontatyötä tehdään entistä haastavammissa ympäristöissä.

Vuoropuhelua päättäjien kanssa sekä eduskunnan että Euroopan parlamentin suuntaan käytiin ahkerasti. Toimintavuosi 2024 alkoi kummimaatilatapahtumalla Juvalla, helmikuussa järjestimme edunvalvontamatkan Brysseliin ja kevään edetessä liiton edustajat osallistuivat kiitettävällä aktiivisuudella EU-vaalien keskusteluihin ja ehdokastyöhön. Toukokuun vaaleissa saimme hyviä edustajia jatkamaan työtä suomalaisten ja myös suomalaisen maatalouden puolesta EU:ssa.

Maaliskuun ruokamarssi Kuopiossa oli näkyvä ja tyylikäs mielenilmaus toimialamme puolesta. Omistajavaihdoksen pyöreän pöydän keskusteluissa toimme esiin tilojen haastavan tilanteen. Edelleen on tärkeää tehdä aktiivista vaikuttamista kannattavuuden ja rahoituksen haasteiden voittamiseksi. Kyse on toimialan tulevaisuudesta ja Suomen huoltovarmuudesta.

Kaakkois-Suomen lomituspalvelualueen tuottajayhdistykset ovat kirjelmöineet Mikkelin kaupungille ja Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle lomituspalvelualueen ongelmista. Liitto on osallistunut Mikkelin kaupungin tapaamisiin, ongelmien selvittämiseksi ja ratkaisujen löytämiseksi, jotta toimivat lomituspalvelut pystytään tarjoamaan tuottajille. Lomituksen ongelmat heijastuvat kielteisesti tuottajien jaksamiseen ja alan tulevaisuuteen.

LIITON KOKOUKSET

Liitto piti kevätkokouksensa 17.4.2024 Pieksämäellä STEP-koulutuksella. Syyskokous pidettiin Kyyhkylän kartanolla Mikkelissä 20.11.2024.

Poimintoja vuodesta 2024

Tammikuu

- Itä- ja Keski-Suomen MTK-liittojen puheenjohtajien ja toiminnanjohtajien kokous
- Kansanedustajien kummimaatilatapaaminen Juvan Teehuoneella
- Ohjausryhmiä, muita palavereita ja tilaisuuksia

Helmikuu

- Etelä-Savon maakunnan yhteistyöryhmä, maakuntaliitto
- Etelä-Savon vaihemaakuntakaavan seurantaryhmä, maakuntaliitto
- Itä- ja Keski-Suomen luottamushenkilöpäivät Savonlinna

- Johtokunnan opintomatka EU-instituutioihin Brysseliin ja Pariisin maatalousnäyttelyyn
- Itä- ja Keski-Suomen MTK-liittojen puheenjohtajien ja toiminnanjohtajien kokous
- Ohjausryhmiä, muita palavereita ja tilaisuuksia

Maaliskuu

- MTK-yhdistysten kokouskierros
- Etelä-Savon maataloustuottajain säätiön kokous
- Etelä-Savon liikennejärjestelmätyöryhmä, maakuntaliitto
- MTK-liittojen puheenjohtajien ja toiminnanjohtajien kokous
- Lomituspalvelujen yhteistoimintaryhmä

Kuva 12 Elsi Janhunen MTK-Etelä-Savon puolesta Ruokamarssilla Kuopiossa.

Kuva 13 Eteläsavolaiset palaamassa Kuopion Ruokamarssilta.

- Ruokamarssi, Kuopio
- Kummimaatilallisten vierailu Eduskunnassa
- Ohjausryhmiä, muita palavereita ja tilaisuuksia

Huhtikuu

- MTK-yhdistysten kokouskierros
- Lomituspalvelujen sidosryhmätilaisuus, Mikkeli
- Omistajavaihdoksen pyöreä pöytä, Pro Agria Etelä-Savo
- Etelä-Savon maakunnan yhteistyöryhmä, maakuntaliitto
- C-alueen MTK-liittojen kokous
- MTK:n valtuuskunta
- Itä- ja Keski-Suomen MTK-liittojen puheenjohtajien ja toiminnanjohtajien kokous
- Liiton kevätkokous, Pieksämäki
- Ohjausryhmiä, muita palavereita ja tilaisuuksia

Toukokuu

- MTK-yhdistysten kokouskierros
- Ohjausryhmiä, muita palavereita ja tilaisuuksia

Kesäkuu

- MTK-liittojen toiminnanjohtajien kokous
- Etelä-Savon liikennejärjestelmätyöryhmä, maakuntaliitto
- Etelä-Savon maaseutuohjelman seurantaryhmä, ELY
- Maakunnan yhteistyöryhmä, maakuntaliitto
- EU luomupalkintojen jako

Heinäkuu

- MTK-liittojen puheenjohtajien kesäkokous
- Maaseutunuorten kesätapaaminen Okrassa
- Jäsentapahtuma Kangasniemen musiikkiviikkojen yhteydessä
- MTK-yhdistysten järjestämiä tapahtumia

Elokuu

- MTK-liittojen toiminnanjohtajien kesäkokous, Pieksämäki
- Etelä-Savon vaihemaakuntakaavan seurantaryhmä, maakuntaliitto
- Luomualan sidosryhmätapaaminen, MTK
- Itä- ja Keski-Suomen MTK-liittojen toimihenkilöpäivät

- MTK-yhdistysten järjestämiä tapahtumia
- Ohjausryhmiä ja muita palavereita

Syyskuu

- Maakunnan yhteistyöryhmä, maakuntaliitto
- Etelä-Savon maaseutuohjelman seurantaryhmä, ELY
- Kuntamarkkinat, Helsinki
- MTK toimihenkilöpäivät
- MTK-liittojen puheenjohtajien ja toiminnanjohtajien kokous
- Itä- ja Keski-Suomen MTK-liittojen puheenjohtajien ja toiminnanjohtajien kokous
- Omistajavaihdoksen pyöreä pöytä, ProAgria Etelä-Savo
- Etelä-Savon liikennejärjestelmätyöryhmä, maakuntaliitto
- Luomu 2.0 seurantaryhmä, MMM
- Maaseutuparlamentti, Nurmes
- Ohjausryhmiä, muita palavereita ja tilaisuuksia

Lokakuu

- Itä-Suomen metsänhoitoyhdistysten neuvottelupäivä, Mikkeli
- Etelä-Savon vesienhoidon yhteistyöryhmä, ELY
- Liiton luottamushenkilöpäivät, Mikkeli
- SAVO24-valmiusharjoitus, AVI
- Itä- ja Keski-Suomen maaseutunuorten yhteiskokous KoneAgriassa, Tampere
- MTK-liittojen toimihenkilökokouksia
- MTK-liittojen puheenjohtajien ja toiminnanjohtajien kokous
- Etelä-Savon liikennejärjestelmätyöryhmä, maakuntaliitto
- Ohjausryhmiä, muita palavereita ja tilaisuuksia

Marraskuu

- MTK-liittojen puheenjohtajien ja toiminnanjohtajien kokous
- MTK:n valtuuskunta
- MTK-yhdistysten syyskokouskierros
- Luomu 2.0 seurantaryhmä, MMM
- Alueellisten riistanneuvostojen maanomistajaedustajien yhteinen palaveri
- Koirakiven varautumistilaisuus
- Lomituspalvelujen yhteistoimintaryhmä
- C-alueen MTK-liittojen kokous
- Maaseutunuorten syysparlamentti

- MTK-yhdistysten syyskokouksia
- MTK-liittojen toimihenkilökokouksia
- Lomituspalvelujen sidosryhmätilaisuus, Mikkeli
- Liiton syyskokous, Mikkeli
- Etelä-Savon maaseutuohjelman seurantaryhmä, ELY
- Itä- ja Keski-Suomen MTK-liittojen puheenjohtajien ja toiminnanjohtajien kokous
- Ohjausryhmiä, muita palavereita ja tilaisuuksia

Joulukuu

- Maakunnan yhteistyöryhmä, Maakuntaliitto
- Etelä-Savon liikennejärjestelmätyöryhmä, maakuntaliitto
- MTK-yhdistysten syyskokouskiertros
- MTK-liittojen toimihenkilökokouksia
- Maaseutunuorten joulutulet
- Ohjausryhmiä, muita palavereita ja tilaisuuksia

Kuva 14 MTK-liittojen toiminnanjohtajat koolla kesäkokouksessaan Pieksämäellä. Vieraana Pieksämäen tuore kaupunginjohtaja Emilia Savolainen.

Kuva 15 Kooste jäsentapahtumasta Kangasniemen musiikkiviikkojen Laulan laulun lehmillekin -konsertin yhteydessä 19.7.2024.

LIITTO MAAKUNNALLISENA TOIMIJANA

MAAKUNNALLINEN EDUNVALVONTA

Vuoden 2024 keskeiset maakunnalliset edunvalvontatehtävät liittyivät maaseudun elinkeinojen monipuoliseen ja monitasoiseen edunvalvontaan kuten maankäyttöön, tieasioihin, sähköverkkoon, julkisiin hankintoihin, maatalouslomitukseen sekä muihin yleisiin ja erityisiin maaseudulla yrittämisen ja asumisen edellytyksiin vaikuttamiseen.

Merkittävässä roolissa edunvalvonnan näkökulmasta on suora epävirallinen yhteydenpito eri toimijatahoihin. Erityisesti asiat, jotka koskettavat yksittäisiä jäseniä, on hoidettu luottamuksellisesti. Yksittäisten jäsenten esiin nostamalla kysymyksillä on yleensä laajempaa vaikutusta, kuten esim. viranomaisen lupa- tai valvonta-asioissa. Luottamuksellisia edunvalvontatoimia ei kirjata toimintakertomukseen.

MTK-Etelä-Savolla on edustus seuraavissa ohjausryhmissä ja toimielimissä:

Maakunnan yhteistyöryhmä	Etelä-Savon maakuntaliitto
Etelä-Savon järjestöneuvottelukunta	Etelä-Savon maakuntaliitto
Etelä-Savon liikennejärjestelmäryhmä	Etelä-Savon maakuntaliitto
Etelä-Savon 3. vaihemaakuntakaava seurantaryhmä	Etelä-Savon maakuntaliitto
Etelä-Savon 4. vaihemaakuntakaava seurantaryhmä	Etelä-Savon maakuntaliitto
ELY-keskuksen neuvottelukunta	Etelä-Savon ELY-keskus
Etelä-Savon maaseudun kehittämisohjelman seurantaryhmä	Etelä-Savon ELY-keskus
ELO -elinikäisen oppimisen johtoryhmä	Etelä-Savon ELY-keskus
Etelä-Savon ilmasto-ryhmä	Etelä-Savon ELY-keskus
Vesienhoitosuunnitelmien seurantaryhmä	Etelä-Savon ELY-keskus
Alueelliset kehitysnäkymät -ryhmä	Etelä-Savon ELY-keskus
Helmi -ohjelman alueellinen yhteistyöryhmä	Etelä-Savon ELY-keskus
Etelä-Savon riistaneuvosto	Suomen riistakeskus
Kauppa ja palvelujen valiokunta	Etelä-Savon Kauppakamari
Team Finland Etelä-Savon alueverkosto	Etelä-Savon Kauppakamari
Maanomistajien arviointikeskus	kokousedustajat
Asunto Oy Maaherrankatu 34, Mikkeli	kokousedustajat
Mikkelin Ravirata Oy	kokousedustajat
ProAgria Etelä-Savo	kokousedustajat

Hankkeiden ohjaus- ja seurantaryhmien edustuksia:

Etelä-Savon maitoryhmä	ProAgria Etelä-Savo
ProVisio -yrityshanke	ProAgria Etelä-Savo
Ennakoiva omistajavaihdos	ProAgria Etelä-Savo
Vesiviisas maaseutu	Metsäkeskus
Yrittäjyyttä kausityöstä	4H
Välitä viljelijästä -verkosto	Maatalousyrittäjien eläkelaitos - MELA
Etelä-Savon ruoka-alan kehittämisohjelma	Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu

Maatilojen muovit kiertoon	Jyväskylän ammattikorkeakoulu
eMuovi alustaekosysteemin kehittäminen	Jyväskylän ammattikorkeakoulu
Biokaasua pelloilta	MTK-Joroinen, MTK-Jäppilä, MTK-Leppävirta
Lomituksen yhteistyöryhmä	Kaakkois-Suomen lomituspalveluyksikkö
Lomituksen yhteistyöryhmä	Etelä-Suomen lomituspalveluyksikkö
Työterveyshuollon yhteistyöryhmä	Etelä-Savon Työterveys Oy / Pihlajalinna Oy

KANNANOTOT, KIRJELMÄT JA TIEDOTTEET

19.1.2024 Tiedote: MTK-Etelä-Savon kummimaatilojen kansanedustajat (liite 13)

17.2.2024 Tiedote: Kestävän ja vastuullisen ruokaketjun tasapaino horjuu Suomessa (liite 14)

11.6.2024 Tiedote: PANKKIEN TOIMINTA UHKAA HUOLTOVARMUUTTA MTK Itä- ja Keski-Suomen liitot (liite 15)

28.6.2024 Lausunto Etelä-Savon 4. vaihemaakuntakaavaehdotukseen (yhteislausunto MTK, MHY Etelä-Savo, MHY Mänty-Saimaa, MTK-Etelä-Savo, liite 16)

16.08.2024 Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (liite 17)

1.9.2024 Lausunto hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi (yhteislausunto MTK-Etelä-Savo, MTK-Pohjois-Savo, MTK-Pohjois-Karjala, MTK-Keski-Suomi, liite 18)

20.9.2024 Tiedote: MTK-Etelä-Savon johtokunta esittää agrologi YAMK Sanna Hämäläistä MTK:n keskusliiton johtokuntaan. (liite 19)

22.11.2024 Lausunto Itäisen Suomen ohjelmaluonnoksesta (liite 20)

30.12.2024 Lausunto Sulkavan Kyrsyän rantaosayleiskaavan ehdotuksesta (yhteislausunto MTK, MHY Etelä-Savo, MTK-Etelä-Savo, liite 21)

JÄSENEDET

Maaseudun elinkeinotoiminnan ja elämisen edellytysten turvaamiseksi tehtävä edunvalvonta on järjestön ensisijainen ja tärkein tehtävä. Edunvalvontaa täydentävillä jäseneduilla järjestö tarjoaa jäsenilleen merkittäviä taloudellisia etuja. Suurin osa jäseneduista on keskusliiton neuvottelemia valtakunnallisia etuja, mutta MTK-Etelä-Savolla on tarjottavanaan myös omia jäsenetuja.

Jäsenetujen tärkein tehtävä on tarjota jäsenkunnalle helppo tapa hankkia tuotteita ja palveluja edulliseen hintaan ja asettaa näin painetta yleistä kustannustason nousua kohtaan. Tämä auttaa myös yksittäistä jäsentä, joka kilpailuttaa eri palveluntarjoajia. Jäsenistön työssäjaksaminen on MTK-Etelä-Savolle erittäin tärkeää. Mahdollistamme kohtaamisia esimerkiksi erilaisissa tilaisuuksissa.

MTK Hankinnat - MTK:n jäsenedut uudistuivat vuoden 2020 alussa – www.mtkhankinnat.fi

Yhdistimme maatalousyrittäjä- ja metsänomistajajäsentemme ostovoiman ja neuvottelimme paremmat jäsenetusopimukset ja edullisemmat hinnat jäsenillemme.

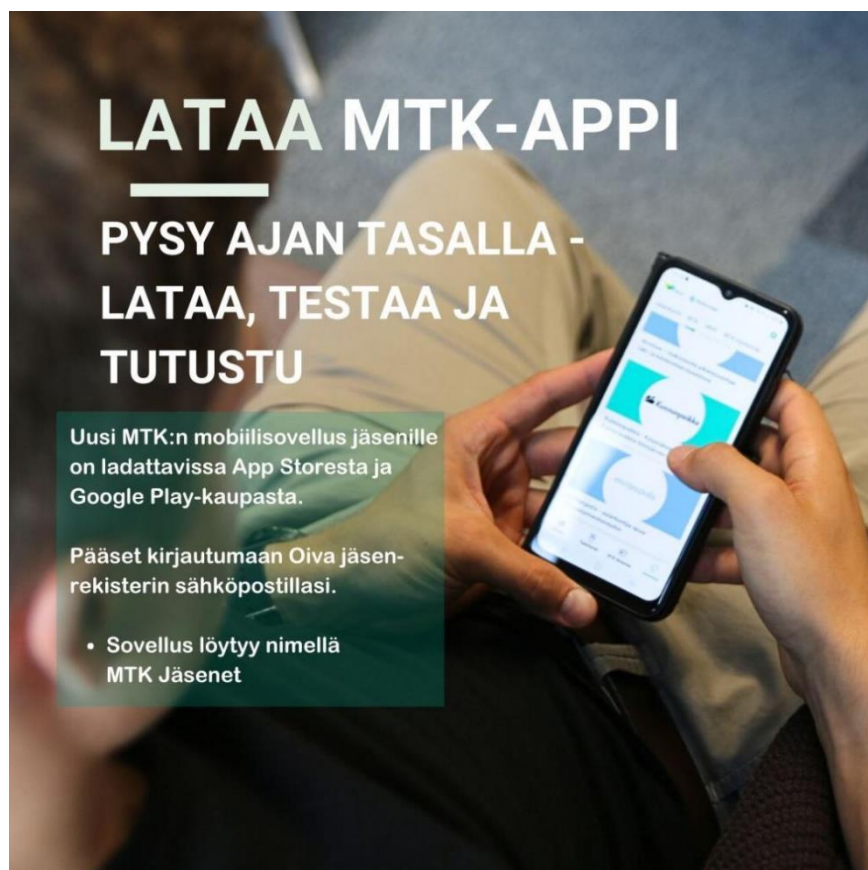
MTK-, Mhy- ja SLC-jäsenenä saat alennuksia mm. henkilö- ja pakettiautoista, teollisuustuotteista, työkaluista, rakennustarvikkeista, koneista, varaosista, polttonesteistä, renkaista ja huonekaluista. Jäsenedut ovat kokonaan yhteistyökumppanien rahoittamat.

Jäsenen kannalta jäsenetujen käyttö säilyy ennallaan. Tuotteen myyjä tarkistaa henkilön jäsenyyden etua myöntäessään. Saat edut käyttöösi, kun olet maksanut MTK-, Mhy- tai SLC-jäsenmaksusi. Jotkut edut saa käyttöönsä vain Y-tunnuksella.

Jäsenetusopimuksia on 30 yhteistyökumppanin kanssa. Edut ovat taloudellisesti merkittäviä ja ne on neuvoteltu tukemaan jäsentemme yritystoimintaa ja elinkeinoa hyödyntämällä pohjoismaista yhteisvolyymiä.

MTK-Etelä-Savon jäsenten omat jäsenedut, <https://etela-savo.mtk.fi/jasenedut>

- Suonentieto
- Woikosken kaasut ja pullot, valtakunnallinen jäsenetu
- Tuovi -tuotevirtakirjanpito
- PK-Renkaan renkaat
- Lumme Energian (aiemmin Suur-Savon Sähkö) jäsenetusopimus on ns. käymistilassa sähkömarkkinoiden poikkeustilanteen takia. Maatila- ja maaseutuyrittäjäasiakkaille Lumme Energia tarjoaa Synergia -sähkösovimusta.

Kuva 16 Juha Marttila puhumassa täydelle tuvalle liiton syyskokouksessa Kyyhkylässä.

Kuva 17 Sanna Hämäläinen vaalitentissä MTK:n johtokuntaan

ARVIO TALOUDEN TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

MTK:n jäsenmaksu-uudistuksen siirtymäaika liittojen jäsenmaksuosuuksiin on päättynyt vuoteen 2024. Liiton jäsenmaksutulot perustuvat kokonaisuudessaan jäsenten maksamaan edunvalvontamaksujen määrään yhtenäisesti kaikkien liittojen alueella. Liitto on kohdennanut jo aiemmin nousseet jäsenmaksutulot maaseutunuorten toimintaan ja tämä on vahvistettu kokoaikaisella järjestösihteerillä.

Nykyisessä jäsenmaksumallissa liitolla ei ole mahdollisuutta vaikuttaa jäsenmaksutuloihinsa lainkaan. MTK:n valtuuskunta päättää jäsenmaksuperusteista sekä jäsenmaksujen jakoperusteista keskusliiton ja liittojen välillä. Mikäli liitolle tulee tarve esimerkiksi johonkin erityiseen maakunnalliseen edunvalvonnalliseen toimenpiteeseen, joutuu se käyttämään siihen pääomiaan, toisia tulonlähteitä tai jättämään ne tekemättä resurssien puutteen vuoksi.

Yhdistysten jäsenmaksut ovat pääosin sellaisella tasolla, jolla turvataan paikallisen edunvalvonnan mahdollisuuksia. Yhdistysten toiminta perustuu luottamushenkilöihin ja vaihtelu toiminnan tasossa on siten suurta yhdistysten välillä. Järjestön jäsenrekisteri ja -viestintäjärjestelmän käyttö vaatii perehtyneisyyttä, joka aiheuttaa järjestelmän käytössä vaihtelua yhdistysten välillä.

Suurin taloutta uhkaava tekijä on jäsenten yritystoiminnan heikko kannattavuus ja huono maksuvalmius. Tätä pahentaa edelleen 24.2.2022 Venäjän aloittama hyökkäyssota Ukrainassa, jolle ei ole lähitulevaisuudessa nähtävissä loppua. MTK:n jäsenmaksu on lasku monien muiden laskujen joukossa ja jäsentiloilla joudutaan tiukasti arvioimaan, mihin rahaa riittää ja, mihin ei. Järjestössä on edelleen syytä varautua siihen, että jäsenmaksukertymät eivät jatku entisellään. Edunvalvonnan tarve on samaan aikaan suurempi kuin vuosikymmeniin ja sen toimintaedellytyksistä on pidettävä huolta.

Liiton itsenäisen toiminnan jatkumiselle ei taloudellisessa mielessä ole vielä lähivuosina esteitä, mutta toiminnan tason ylläpitäminen sisältää edelleen haasteita. Liiton toimistopalvelut on järjestetty uudelleen vuoden 2024 aikana.

MTK-Etelä-Savo osti keskusliitolta toimistosihteeripalveluja siten, että toimistosihteerin työaika jakaantui 60-prosenttisesti MTK:lle ja 40-prosenttisesti MTK-Etelä-Savolle. Vuoden 2024 helmikuussa tämä sopimus päättyi, jolloin toimistosihteerin siirtyi kokoaikaiseksi järjestösihteeriksi MTK-Etelä-Savolle. Tällä tavoin voidaan turvata toimistopalvelujen saatavuus sekä yhdistysten ja jäsenten saama palvelu liitolta. Järjestösihteerin työtehtäviin kuuluu jatkossa myös Maaseutunuorten palvelut.

KATSAUS TULEVAAN

MTK-liitot tekevät maaseudun monitasoista edunvalvontaa, johon kuuluu kaikki järjestön jäsenten elämäänsä vaikuttavien asioiden hoitaminen. Tämä ns. 360 asteen palvelulupaus jäsenille on liiton toiminnan ydin.

Järjestöllä voi olla vuosittain vaihtuvia teemoja, joita nostetaan muuta toimintaa enemmän esille, mutta jäsenkunnan jokapäiväiset edunvalvontatarpeet pitää hoitaa kaikissa olosuhteissa. Järjestö ei pääätä jäsenen tarpeista eikä valikoi edunvalvonnan tai jäsenpalvelun aihetta.

MTK-Etelä-Savon jäsenkunta muuttuu entistä moninaisemmaksi yritystoiminnan kirjon kasvaessa ja sitä kautta edunvalvontatarpeiden lisääntyessä. Tärkeä kysymys on esimerkiksi, löytyykö yrityksiin jatkajaa vai ei. Myös erilaiset strategiset valinnat maatilayritysten kehittämisen suhteen johtavat edunvalvontatarpeiden moninaistumiseen.

Edelleen toimialan haaste on suurten ikäluokkien siirtyminen eläkkeelle. Tässä yhteydessä tuotannolliset resurssit olisi mahdollisuuksien mukaan saatava pidettyä käytössä ja jatkavat yrittäjät liittymään MTK:n jäseniksi.

Sekä yhdistys- että liittotason toiminta on riippuvaista jäsenmaksutuloista. MTK-yhdistyksen pitää pystyä palvelemaan jäseniään, liitto yhdistyksiä ja keskusliitto liittoja tehokkaimmalla mahdollisella tavalla. Jäsen on yhdistyksen asiakas, yhdistys liiton asiakas ja liitto keskusliiton asiakas. Näiden asiakkuuksien hoitaminen niin, että asiakas on tyytyväinen, ratkaisee koko järjestön tulevaisuuden.

Kuva 18 Suomalaisen ruoan puolesta

Liite 1 MTK-Etelä-Savon luottamushenkilöt 2024

MTK-Etelä-Savon johtokunta 2024

Sanna Hämäläinen, puheenjohtaja, Savonlinna	Riina Pöyry, Ristiina
Jouni Paunonen, varapuheenjohtaja, Juva	Jarkko Parkkinen, nuorten edustaja, Mikkeli
Hannu Auvinen, Sulkava	Anna Siiriäinen, Hirvensalmi
Kimmo Laamanen, Punkaharju	Marisa Hukkanen, Rantasalmi
Tero Lahikainen, Kangasniemi	Taneli Pajunen, Mikkeli
Anne Manninen, Pieksämäki	Sirpa Tyrväinen, Kangasniemi

MTK:n valtuuskunnan jäsenet (liiton puheenjohtajan lisäksi)

Otto Makkonen, Savonlinna	Taneli Pajunen, Mikkeli
---------------------------	-------------------------

Liiton edustajat Itä- ja Keski-Suomen MTK-liittojen yhteisissä valiokunnissa 2024 (Etelä-Savo, Keski-Suomi, Pohjois-Karjala, Pohjois-Savo)

Työvaliokunta (liiton oma valiokunta)

Sanna Hämäläinen, Savonlinna
Jouni Paunonen, Juva
Kimmo Laamanen, Punkaharju

Erikoiskasvivaliokunta

Esa Aholainen, Joroinen
Antti Vauhkonen, Mikkeli

Elinkeinopolitiikka ja yrittäjyys

Janne Hänninen, Punkaharju
Taneli Pajunen, Mikkeli
Jouni Paunonen, Juva

Jäsenpalveluvaliokunta

Hannu Auvinen, Sulkava
Rauli Albert

Kuluttajatyövaliokunta

Anna Siiriäinen, Hirvensalmi
Sirpa Tyrväinen, Kangasniemi

Lihavaliokunta

Jukka Nousiainen, Savonlinna
Anna Siiriäinen, Hirvensalmi
Paavo Sävilammi, Kangasniemi

Luomuväliokunta

Anna Siiriäinen, Hirvensalmi
Marisa Hukkanen, Rantasalmi

Maaseutunuorten valiokunta (liiton oma valiokunta)

Jarkko Parkkinen, puheenjohtaja, Mikkeli
Tero Lahikainen, Kangasniemi
Anne Manninen, Pieksämäki
Aki Manninen, Pieksämäki
Kari Sihvonen, Juva
Matias Muhonen, Savonlinna
Mikko Tiainen, Savonlinna
Minna Ruokonen, Mikkeli

Maitovaliokunta

Mikko Nykänen, Rantasalmi
Taneli Pajunen, Mikkeli

Osaaminen ja hyvinvointi

Sanna Hämäläinen, Savonlinna
Riina Pöyry, Ristiina

Peltokasvivaliokunta

Yrjö Ehrnrooth, Mikkeli
Kimmo Laamanen, Punkaharju

Ympäristö- ja maapoliittinen valiokunta

Kalle Mattila, Mikkeli
Juha Liukkonen, Kangasniemi

Etelä-Savon metsävaliokunta

Sanna Hämäläinen, Savonlinna
Jouni Paunonen, Juva
Kimmo Laamanen, Punkaharju
Rauli Albert

Liite 2 MTK-ETELÄ-SAVON TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2024**Vahva yhteiskunnallinen vaikuttaja**

- vahvistamme biotalouden perustana olevaa, yksityisen viljelijän ja metsänomistajan maaomaisuutta koskevaa omistusoikeuden suojaa
- viestimme jäsentemme asemasta ja roolista maaseudulta lähtevissä tuote- ja arvoketjuissa
- näymme ruoan tuottajina ja olemme olennainen osa yhteiskuntaa ja huoltovarmuutta
- edellytämme maaseutuvaikutusten (biotalousvaikutusten) arvioinnin sisällyttämistä alueellisiin hankkeisiin, suunnitelmiin ja kaavoihin kunta- ja maakuntatasolla
- viestimme ympäristöasioista jäsentemme näkökulmasta
- edistämme biotalouden ja maaseudun infrastruktuurin kehittämistä kaikissa maakunnan kehittämistoimissa
- vaadimme alueiden tasapuolista kehittämistä niin valtakunnan, maakunnan kuin kuntatasolla
- vaikutamme hallitusohjelmaan ja kansanedustajiin, jotta eduskunnan ja hallituksen päätöksissä otetaan huomioon eteläsavolaiset erityispiirteet
- vaikutamme EU- ja kansalliseen politiikkaan siten, että niillä parannetaan maatalouden kannattavuutta ja edistetään maaseudun yrittäjyyttä, yhteisöllisyyttä ja palvelujen saata- vuutta
- vaikutamme EU:n ohjelmakauden 2023-2027 toteutukseen niin, että siinä otetaan huomioon Etelä-Savon olosuhteet
- EU- ja kansallisessa politiikassa toimitaan niin, että maatalouden ja maaseudun tukijärjestelmät ovat tasapuolisia ja ylläpitävät maatalouden toimintaedellytyksiä koko maassa
- edistämme hajautetun maataloustuotannon mallin luomista Suomeen, jossa huomioidaan Etelä-Savon luontaiset vahvuudet, puhtaat pellot ja vedet kestävän elintarviketuotannon pohjana
- teemme yhteistyötä alueellisten ja paikallisten viranomaisten sekä tutkimus- ja oppilaitosten kanssa, jotta maaseudun yrittäjien ja asukkaiden saamat palvelut kannustavat ja edesauttavat maaseudulla yrittämistä ja asumista
- vaikutamme jäsentemme palvelujen turvaamiseen työterveyshuollossa, ympäristöterveydenhuollossa ja lomituspalveluissa sekä sote-palveluissa yleisesti
- osallistumme jäsentemme elinkeinoja edistäviin kehittämishankkeisiin
- toteutamme valtakunnallisia toimenpiteitä liitto- ja yhdistystasolla
- vaikutamme Etelä-Savon liikumisen ja tietoliikenteen infrastruktuurin kehittymiseen

Markkinoilla on menestyttävä

- vahvistamme markkinavaikuttamista ja vaikutamme kotimaisten luonnonvarojen hyödyntämiseen pohjautuvien tuotteiden kysyntään, tuotteista saatavaan hintaan ja tuotantokustannuksiin
- tiedotamme, mikä on tuottajan osuus elintarvikkeiden kuluttajahinnoissa
- tuomme esille kotimaisen tuotannon vastuullisuutta
- korostamme elintarvikkeiden alkuperää, jotta kotimainen tuote erottuu tuonnista
- vaikutamme elintarvikeketjuun reilujen kauppatapojen ja sopimuskäytäntöjen luomiseksi
- edistämme lyhyiden toimitusketjujen kehittymistä tuottajilta suoraan kuluttajille
- tarjoamme yhdistysten käyttöön materiaalia kuluttaja- ja kuntapäätävävaikuttamiseen
- kannustamme yhdistyksiä toteuttamaan koululaisten maatilavierailuja ja tuemme koulujen ja päiväkotien omia tilaisuuksia.

Vuoden 2024 maakunnalliset erityispainopisteet

- osallistumme ja vaikutamme Etelä-Savon vaihemaakuntakaavojen valmisteluun jäsentemme etujen turvaamiseksi
- osallistumme ja vaikutamme Etelä-Savon ilmastotiekartan toimenpiteistä päätettäessä huolehtimalla jäsentemme asemasta
- osallistumme ja vaikutamme Järvi-Suomen maaseudun ympäristö- ja ilmasto-ohjelman sisältöön ja toteuttamiseen
- osallistumme ja vaikutamme Helmi -elinympäristönohjelman sisältöön ja toteuttamiseen
- osallistumme ja vaikutamme Vuoksen ja Kymijoki-Suomenlahden vesienhoitosuunnitelmien sisältöön ja toteuttamiseen.

Järjestön voima on omaksi kokemisessa

- huolehdimme yhdistysten ja liiton taloudellisesta asemasta edunvalvonnan tason ja toiminnallisen aseman ylläpitämiseksi – jäsenmaksu-uudistuksen seurausten arviointi
- arvioimme edunvalvonnan tulevaisuuden rakenne- ja toimintamalleja
- lisäämme yhteistyötä muiden MTK-liittojen ja MTK metsälinjan kanssa
- kehitämme luottamushenkilöihin perustuvaa valiokuntatoimintaa
- vahvistamme luottamus- ja toimihenkilöiden osaamista
- lisäämme viestintää jäsenille järjestön toiminnasta
- parannamme nuorten osallistumismahdollisuuksia järjestön toimintaan
- päivitämme järjestöjuhdan sisällön.

Kuva 19 Etelä-Savon maakuntastrategia – tavoitteet 2030

MTK:n strategia

STRATEGIAN PAINOPISTEET

TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOS

Vihreä siirtyä on merkittävä muutosvoima

Vastuullisuuden merkitys kasvaa

Kokonaisturvallisuus ja huoltovarmuus korostuvat päätöksenteossa

EU:n vahva rooli jatkuu

Tuotantopanosten hintavaihtelut voimistuvat

Julkisen keskustelu metsistä on polarisoitunutta

Vahva yhteiskunnallinen vaikuttaja

Vahvistamme ja laajennamme omaisuuden suojaa omistajan päätösvaltaa kunnioittaen kotimaassa ja EU:ssa

Lisäämme kokonaisturvallisuutta ja vahvistamme suomalaisen tuotannon edellytyksiä kehittämällä omavaraisuutta ja kriisinsietokykyä.

Järjestömme ja jäsenemme ovat osaavia, vastuullisia ja ratkaisukeskeisiä yhteistyökumppaneita.

Markkinoilla on menestyttävä

Vahvistamme jäsentemme neuvotteluasemaa edistämällä reilua lainsäädäntöä sekä kehittämällä toimintamalleja ja osaamista.

Kasvatamme maaseudun vastuullisten tuotteiden ja palveluiden kysyntää ja markkina-arvoa sekä jäsentemme osuutta arvonnasta.

Hyödynnämme vihreän siirtymän tarjoamat uudet liiketoimintamahdollisuudet jäsentemme ansaintaa lisäävällä tavalla.

Järjestön voima on omaksi kokemisessa

MTK-järjestö on yhtenäinen, tasa-arvoinen ja kaikkia jäsenryhmiään edustava yhteisö.

Pidämme hyvää huolta jäsenistämme ja mahdollistamme monipuolisen osallistumisen ja vaikuttamisen.

Kehitämme rohkeasti järjestöämme vastaamaan tuleviin toimintaympäristön muutoksiin ja jäsentemme tarpeisiin.

Tarjoamme houkuttelevan jäsenyyden nuorille, potentiaalisille ja toimintaansa kehittäville.

Huolehdimme toimintamme ja taloutemme vastuullisesta tasapainosta järjestöemme kaikilla tasoilla.

MTK-järjestö on erinomainen työpaikka

VISIO

Me huolehdimme, että tulevaisuus kasvaa maalla

Vastuullisuus

TOIMINTA-AJATUS

MTK on etujärjestö, joka edistää jäsentensä taloudellista ja sosiaalista hyvinvointia sekä maaseutuvarallisuuden kestävästä, taloudellista käyttöä ja hoitoa.

ARVOT

Jatkuvuus yli sukupolvien

Oikeudenmukaisuus ja tasa-arvo

Yrittäjyys ja uudistumiskyky

Avoimuus ja asiantuntevuus

Kuva 20 MTK:n strategia

Liite 3 Elinkeinopolitiikka- ja yrittäjyysvaliokunta

Elinkeinopolitiikka- ja yrittäjyysvaliokunta kokoontui kerran hybridikokoukseen Saarijärvelle 8.10. Kevään 2025 aikana se käsitteli sähköpostikokouksessa lausuntoja itäisen Suomen ohjelmaan ja pankkirahoitukseen. Valiokunnan puheenjohtajana toimi **Riku Kalmari** MTK-Keski-Suomesta, **Pekka Partanen** ja sihteerinä **Jari Rouvinen** MTK-Pohjois-Karjalasta.

Itäisen Suomen ohjelman osalta valiokunta painotti rahoituksen pullonkaulojen ratkaisemisen tärkeyttä, jotta maaseutuelinkeinojen kehittäminen alueella saataisiin kunnolla käyntiin. Erityisesti pankkirahoituksen saaminen alkutuotannon ja maaseutuyritysten pk-yrityshankkeille on ollut kiven takana. Vakuusarvojen laskeminen itäisen Suomen kiinteistöillä on vaikeuttanut erityisesti uudisrakentamista. Lisäksi pankkisääntely on tehnyt pienienkin lainojen saannin niin työlääksi, että yrittäjät mieluummin lykkäävät hankkeita ja toteuttavat niitä hitaammin kassarahoituksella. Myös kiinteistöveron vaikutus uudiskohteissa erityisesti matkailun puolella jarruttaa hankkeiden toteuttamista.

Kansalliseen ruokaketjun kasvu- ja vientiohjelmaan liittyen haluttiin saada oma osio mukaan itäisen suomen ohjelmaan. Tätä asiaa edistettiin kokoamalla yhteen alueen ruoka-alan kehittäjät 16.4 Savoniale Kuopioon. Palaverin lopputulemana päätettiin ruveta kehittämään yhteistyötä kehittämisorganisaatioiden kesken ja rakentamaan yhteistä ruokaklusteri ohjelmaa pellolta pöytään periaatteen pohjalle.

Syksyn kokouksessa olimme Bioinstituutin vieraina Tarvaalassa Saarijärvellä. Instituutti esitteli valiokunnalle ”Future farming” hanketta, jonka tavoitteena on kehittää tilojen kannattavuutta uusimman teknologian nopeammalla käyttöönotolla. Hanke on mukana EU:n Future Farming verkostossa, johon kuuluvat isoimmat alan tutkimus- ja kehittämisorganisaatiot ja laitevalmistajat. Hankkeen kautta alueen viljelijöillä on mahdollista päästä testaamaan viimeisintä teknologiaa omilla tiloillaan.

Kokouksessa käytiin vilkasta keskustelua maanomistajan oikeuksista ja suojelun kustannusten maksajasta. Keskustelua kiihdytti ajankohtainen raakku-case Kainuussa, jonka tiimoilta julkiseen keskusteluun nousivat eri kokoiset suoja-alueet suojelualueiden ympärillä.

Vuoden 2025 aikana kokeillaan elinkeinopolitiikka- ja yrittäjyysvaliokunnan toiminnan integrointia osaksi uusien maakuntavaliokuntien toimintaa. Tällä tavoin pyritään saamaan lisää vaikuttavuutta edunvalvontaan ja pääsemään tehokkaammin mukaan maakunnalliseen elinkeinojen kehittämistoimien suunnitteluun. Päätökset valiokunnan tulevaisuudesta tehdään kokeilunjakson jälkeen vuoden loppupuolella.

Liite 4 Kuluttajatyö

Kuluttajatyövaliokunta kokoontui etäyhteyksin kerran vuonna 2024; 12.3.2024. Valiokunnan puheenjohtajana toimi Harri Tuomainen. Kuluttajatyövaliokunta kannusti alueensa yhdistyksiä ja viljelijöitä osallistumaan Ruokamarssiin, joka oli kuluttajille suunnattu tempaus.

Heidi Siivonen piti Kokkaa kotimaista -kampanjasta kattavan esitelmän ja kampanja onkin otettu alueellamme hyvin vastaan.

Alueelliset kuulumiset ja tapahtumat:

Etelä-Savo Kokkaa Kotimaista, lähiruokapäivä, Elomessut Kangasniemellä.

Pohjois-Savo Elonkorjuu-tori suurin tapahtuma, Satoa-tapahtuma Siilinjärvellä. YSAOlla avoimet ovet vuosittain. Taitaja-kisat Iisalmessa.

Pohjois- Karjala Silva- näyttely viime vuonna oli hyvä, Kokkaa Kotimaista. Taiteiden yö olisi hyvä kuluttajatapahtuma. Ilosaarirock olisi hyvä tapahtuma, Maaseutuparlamentti Nurmeksessa syyskuun lopussa. Viime vuonna oltiin Vihreiden puoluekokouksessa, maatalojen avoimet ovet.

Keski-Suomi Kokkaa Kotimaista, avoimet ovet.

Liite 5 Itä- ja Keski-Suomen MTK-liittojen luomuvaliokunnan toiminta 2024

Luomuvaliokunta kokoontui vuonna 2024 kaksi kertaa. 3.5.2024 Varkaudessa Kaks Ruusua ravintolassa ja 1.11.2024 Juvalla Partalan kuninkaankartanolla. Juvan kokouksen jälkeen käytiin vierailulla Juvan Muumalla. Valiokunnan puheenjohtajana toimii Mikko Piippo Lapinlahdelta ja Marisa Hukkanen Rantasalmelta.

Vuosi 2024 on ollut luomutuotannolle haastava. Luomun kehitysnäkymät kertovat karua kieltä luomuun siirtymiseen ja luomussa pysymiseen kiinnostuksesta. Viljelijäkentässä nähdään luomukysynnän heikkeneminen, tiukentuneet luomutuotannon ehdot ja luomutukien ehtojen kiristyminen suurimpina uhkina luomutuotannolle.

Luomuinstituutin johtaja Sari Iivonen esitelmöi marraskuun kokouksessa luomusatuksista. Luomussa satokuilu parhaiten suoriutuvien ja keskimäärin suoriutuvien välillä on suurempi kuin tavanomaisessa tuotannossa. Luomussa on mahdollisuuksia tehostaa tuotantoa ja saada siten lisää kannattavuutta.

Luomuvaliokunta on pohtinut miten luomumarkkina saisi lisää vauhtia. Luomun ”sekoitevelvoite” voisi olla yksi keino nostaa kysyntää ja tukea valtion 25% luomutavoitetta.

Luomuvaliokunta on lähettänyt St1:lle ja MTK-Hankinnoille viestin, että uusiutuvan moottoripolttoöljyn jakelua pitäisi pystyä tarjoamaan (jäsenetuna) tavanomaisen polttoöljyn rahdilla.

Kuva 21 Luomuvaliokunta tutustumassa koirapaimennukseen Juvan Muumaa-tilalla. Kuvassa vasemmalta Heikki Teittinen, Heli Ahonen, Mikko Piippo, Anna Siiriäinen ja Marisa Hukkanen (edessä selin).

Liite 6 Osaaminen ja hyvinvointi -valiokunta 2024

Valiokunta kokoontui etänä 19.2.2024. Valiokunta käsitteli Välitä viljelijästä -projektin tutkimustuloksia. Projekti on ollut käynnissä kahdeksan vuotta, ja sen vaikuttavuudesta on tehty tutkimus, joka valmistui ennen vuodenvaihdetta. Tutkimuksen mukaan avunhakemisen kynnys on madaltunut ja projektityöntekijöiden työ on vahvistanut asiakkaiden hyvinvointia ja työkykyä. Projektin laajempi vaikuttavuus näkyy puhumattomuuden kierteen katkaisussa ja mielenterveysasioihin liittyvien leimojen vähenemisessä. Hallitusohjelmassa on kirjattu projektin toimien vakinaistaminen, ja lakiluonnos tulee maaliskuun lopulla. Laki tulisi voimaan vuoden 2025 alussa.

MTK-Keskusliiton ajankohtaiset terveiset kokoukseen toi Kati Partanen. Viljelijöiden hyvinvoinnista ja jaksamisesta on puhuttu pitkään, mutta edelleen on paljon työtä tehtävänä. Ruokaketjun taloudellisen hyödyn oikeudenmukaisempi jakaantuminen auttaisi kokonaistilannetta. Lakiluonnokseen on tulossa maksusitoumukset mielenterveyteen liittyviin palveluihin. Melalla on kehittämisohjelma lomittajien saatavuuteen liittyen. Keskusliiton valiokunta järjestää koulutuksia sosiaaliturvan eri alueista ja webinaareja työkyvyn tukemisesta. Agrihubin toiminta kehittyy, ja uutena asiana käsitellään viljelijöiden kognitiivista kuormitusta.

Valiokunta kävi myös ajankohtaiskeskustelun alueen kuulumisista. Lomittajien saatavuus on huono koko IKS-alueella, ja Etelä-Savon alueella tulee paljon huonoa palautetta lomituksesta. Pohjois-Savossa on ohjeistettu viljelijöitä pitämään vuosilomia puolet kesäkuun alkuun mennessä. Pohjois-Savossa on järjestetty "Välitä viljelijästä" -hyvinvointipäivä ja Kiila-kuntoutus on toteutumassa. Keski-Suomessa pitkät pakkasjaksot ja suuri lumimäärä ovat aiheuttaneet pitkäaikaista väsymistä, ja useita isoja lypsykarjatiloja on lopettanut tuotannon. Pohjois-Karjalassa Välitä viljelijästä -projektissa korostuvat yksinyrittäjät, joilla on kotieläimiä.

Valiokunnan puheenjohtajana toimi Marita Miettinen Pohjois-Karjalasta ja Jouko Åkerlund varapuheenjohtajana.

Liite 7 Ympäristö- ja maapoliittinen valiokunta

Ympäristö- ja maapoliittinen valiokunta on Itä- ja Keski-Suomen yhteinen ja siihen kuuluu Keski-Suomi, Pohjois-Savo, Etelä-Savo ja Pohjois-Karjala.

Vuonna 2024 valiokunta kokoontui kaksi kertaa: 13.3. Keiteleellä ja 19.11. Kiteellä.

Kevään kokouksessa kokoussesitelmän pitivät Keiteleen kunnanjohtaja Emilia Savolainen sekä ympäristönsuojelutarkastaja Elisa-Maria Heikkinen.

Savolaisen esitelmä keskittyi kunnan strategiaan ja elinvoimaan ja siihen liittyen myös maankäyttöön. Kunta on mm. aktiivisesti hankkinut maa-alueita elinkeinoelämän tarpeisiin. Kunnassa on vireillä useita energiahankkeita. Keskusteltiin myös kaavoituksesta ja siitä, miten eri maankäyttömuodot voidaan yhteensovittaa.

Heikkisen esitelmässä tuotiin esille, mitä ympäristönsuojeluyksikön työtehtäviin kuuluu. Todettiin toimintakentän olevan laaja. Keskusteltiin myös siitä, miten esimerkiksi ympäristönsuojelumääräykset voivat vaikuttaa maatalouden harjoittamiseen, esimerkkinä lannanlevitys ja laidunnus pohjavesialueilla.

Syksyn kokouksessa Kiteen kaupunginjohtaja Pekka Hirvonen kertoi puheenvuorossaan mm. alueen maa- ja metsätaloudesta, rakenteilla olevasta biotermiinalista sekä tuuli- ja aurinkovoimasta. Yritystoiminnasta mainittiin mm. metalli- ja puusepänteollisuus.

Yrittäjä Timo Väänänen kertoi pakastekuivauksesta. Esittelyn perusteella keskusteltiin mm. luomusertifiointista ja luomukeruusta sekä pakastekuivattujen tuotteiden markkinoista Suomessa ja ulkomailla.

Maaseutuyrittäjä Pekka Partanen kertoi maatilan toiminnasta. Tilalla on sekä lypsy- että lihakarjaa. Lisäksi tehdään mm. aurausurakointia. Tilalla on investoitu biokaasun talteenottoon ja rakennuksia lämmitetään metsäenergialla.

Kokouksessa ja kokouksen jälkeenkin on pohdittu valiokuntatoimintaa jatkossa. Vuoden 2025 aloittaneet maakuntavaliokunnat käsittelevät laajalti myös ympäristö- ja maapoliittisia asioita. Valiokunnan puheenjohtajana v. 2024 toimi Veli-Matti Ahlqvist ja sihteerinä Seppo Niskanen

Liite 8 Itä- ja Keski-Suomen lihavaliokunta toiminta 2024

Lihavaliokunta kokoontui vuonna 2024 virallisesti yhden kerran, 2.5.2024 Varkaudessa Kaks Ruusua ravintolassa. Lisäksi lihavaliokunnan jäsenet ovat olleet kutsuttuna MTK:n lihafoorumiin etänä 28.3.2024 ja Seinäjoella 13.-14.11.2024 MTK:n Lihaseminaarin yhteydessä. Valiokunnan puheenjohtajana toimii Lauri Jaatinen Toivakasta ja varapuheenjohtajana Paavo Sävilammi Kangasniemeltä

Investoinnit omistajanvaihdokset ja varsinkin niiden puute ovat suuri huolenaihe Itä- ja Keski-Suomen liittojen alueella. Alueen vakuusarvot ovat pankeissa oletettavasti laskeneet. Rahoituksen saanti on suurella osalla tiloilla vaikeutunut. Investointeihin on rahoitusta saatavilla jonkin verran helpommin kuin käyttöpääomalle. Osakeyhtiömuotoisilla maatiloilla alkavat ensimmäiset omistajanvaihdokset olemaan ajankohtaisia. Osakkeiden hankinta ei tunnisteta aloitustuessa ja se luo haasteita tilojen myynnille seuraavalle omistajalle.

MTK:n Itä-Suomi -ohjelman valmistelussa pohdittavat tavoitteet ovat esimerkiksi erityistalousalue, kasvatuspaikkojen pitämistä Itä-Suomessa, alueiden tasapuolinen kohtelu tuottajaosuuskuntien päätöksissä, teurastamorakenne, hajautettu tuotanto huoltovarmuuden ja ruokaturvan osana, investointien rahoituksen turvaaminen ja pankkien luottoluokitus.

Salmonellarahasto pitää saada toimivaksi kokonaisuudeksi. Nykytila voi olla liian suuri riski tuottajille, salmonellasaneerauksen sattuessa.

Liite 9 Itä- ja Keski-Suomen maitovaliokunta

Valiokunnan puheenjohtaja toimi Tuomas Pietiläinen Keski-Suomesta ja varapuheenjohtajana Perttu Sirviö Pohjois-Savosta. Valiokunnan sihteerinä oli toiminnanjohtaja Jari Kauhanen MTK-Pohjois-Savosta. Valiokunta kokoontui kertomusvuonna kaksi kertaa.

Valiokunnan kokous 8.3.2024

Valiokunnan kokous oli Tampereella Osuuskunta Länsi-Maidolla yhdessä eteläisen alueen maitovaliokunnan kanssa.

Länsi-Maidon hallituksen pj. Matti Leikkanen nosti puheessaan esiin positiivisuuden merkityksen maitoalan tulevaisuudelle, sekä tuottajien välisen vastakkainasettelun pois kitkemisen. Toimitusjohtaja Kari Aakula piti esittelyn osuuskunnan toiminnasta, rakenteesta ja tuotannosta.

Marjukka Mattio ja Vikke Schildt MTK:sta pitivät alustukset maitomarkkinoista ja maitoalan ajankohtaisista edunvalvonta-asioista.

Valiokunnan omassa kokouksessa keskusteltiin maitoalan edunvalvonnan toimenpiteistä Itä- ja Keski-Suomen alueella.

Erityisesti keskustelua herätti maitotilojen rahoitus. Pankkien rahoitusehdot ovat kiristyneet. Valiokunta kannusti liittoja ja MTK:ta tekemään selvityksen rahoitustilanteesta ja käymään pankkien kanssa keskustelua rahoituksen pelisäännöistä. Tämä myös toteutui.

Myös biokaasuinvestointien tilanteesta käytiin keskustelua. Todettiin myös, että maitotilojen luopumistahti on ollut suurta.

Investointeja luopuvien tilojen tuotannon korvaamiseen tarvitaan ja samoin omistajanvaihdoksia. IKS-maitovaliokunta piti tärkeänä, että hyödynnetään liittojen ja MTK:n hanketoiminta kehittämisen apuna ja samoin myös mahdollinen itäisen Suomen ohjelmaa.

Yhteiskokouksesta annettiin yhteinen tiedote eteläisten liittojen maitovaliokuntien kanssa. Tiedotteenpääotsikko oli, että kannattavan maidontuotannon edellytykset on turvattava koko maassa.

Eteläisten alueen MTK- liittojen ja Itä- ja Keski-Suomen MTK- liittojen maitovaliokunnat yhtyvät maitovaltuuskunnan kantaan, että maitotiloille tulee korvata luonnonhaittakorvauksen kotieläinchorotuksen poistuminen myös AB- alueen osalta. Nautapalkkiossa lypsy- ja emolehmäpalkkiot tulee palauttaa omiksi palkkiolajeikseen.

Maitovaliokunnat pitävät välttämättömänä, että maataloustukien maksut saadaan nopeammin maksuun. Etenkin AB-alueen eläinpalkkioiden maksu yli vuoden viiveellä tuen hakemisesta on kohtuuttoman pitkä aika. Eläinpalkkioiden ensimmäinen erä tulee voida maksaa ennakkona edellisen hakuvuoden eläinmäärän perusteella, kuten pohjoisessa tuessa on mahdollista tehdä. Myös peltopuolen tukienmaksut tulee aloittaa ennakkona heti, kun tukitiedot ovat hakujärjestelmässä olemassa. Tukien maksuja aikaistamalla on suuri vaikutus tilojen maksuvalmiuteen ja talouteen. Maksuaikojen aikaistaminen ei vaadi lisää tukirahaa, ainoastaan muutoksen tukiehtoihin ennakoiden maksamisesta nykyistä aiemmin ja tiettyinä eräpäivinä. Maidontuotannon jatkuvuus ja säilyminen vaatii maitotiloillakin investointeja. Maitotilat tarvitsevat investointipäästösten tueksi selkeän näkymän, että maatalouspolitiikka tukee jatkossakin maidontuotannon kehittymistä ja jatkuvuutta koko Suomessa. Myös EU:n politiikkaan tarvitaan

selkeyttä ja ennustettavuutta. Metsäkatoasetuksen kaltaista EU:n päätöksistä ei saa tulla este maito- ja lihatilojen navettahankkeille missään päin Suomea.

Valiokunnan kokous 2.12. ja vierailu elintarvikemarkkinavaltuutetun toimistolla

Tapaamisessa oli elintarvikemarkkinavaltuutetun ja toimiston toiminnan esittely sekä ajankohtaiset asiat mitä toimistolla on menossa.

Itä- ja Keski-Suomen maitovaliokunnan asiat elintarvikemarkkinavaltuutetulle olivat

- Maidontuotannon merkitys Itä- ja Keski-Suomessa
- Maidontuotannon kehitysnäkymät Itä- ja Keski-Suomessa
- Ratkaisuja markkinoilta tuotannon haasteisiin.

Kokouksessa Asko Miettinen alusti maitoalan tilanteesta ja ajankohtaisista edunvalvonta-asioista:

Maatilojen rahoituksen tilanne on edelleen tiukka. Keskusteluja ja tapaamisia niin pankkien kuin ministeriön kanssa on tehty rahoitusaseman parantamiseksi. Uudet ravintosuosituksat haastavat myös. Maidon asema kuitenkin on melko vakaa uusien suositusten jälkeenkin.

Päästökaupassa voisi hakea mallia Tanskasta. Tukien osalta keskustelua käydään tukein kohdentamisesta ruuantuotantoon. Tässä ollaan aktiivisesti mukana. maidon markkinat näyttävät maailmalla hyvältä, kysyntä kasvaa tuotantoa nopeammin. Trumpin tulo valtaan nostaa kauppasodat uhkaksi.

Maitoalan edunvalvonta-asiat sekä toimenpiteet Itä- ja Keski-Suomessa:

Vaikutetaan itäisen Suomen ohjelmaan, esillä ainakin toimenpiteissä korotetut investointituet ja investointien vakuusasiat. Tukien kohdentamisen keskustelu viedä eteenpäin liittojen johtokunnissa ja seuraavissa kokouksissa.

Muut toiminta

Valiokuntalaisia osallistui Ruokamarssille pe 22.3. Kuopion torilla. Muita tapahtumia oli syksyllä Maaseutuparlamentti Nurmeksessa. Valiokunta seurasi maitoalan kehitystä myös kokousten välissä. Tiedotuskanavina valiokuntalaisille oli käytössä sähköposti ja WhatsApp-ryhmä.

Liite 10 Peltokasvivaliokunnan toimintakertomus 2024

Vuonna 2024 Itä- ja Keski-Suomen peltokasvivaliokunta jatkoi alueellista yhteistyötä viljelyn ja maatalouden edistämiseksi. Valiokunnan kokouksessa käsiteltiin ajankohtaisia teemoja, kuten viljamarkkinoiden kehitystä, tuotantopanosten kustannuksia julkisiin hintatilastoihin pohjaten, sekä kestävä viljelyn ratkaisuja. Toiminnassa painotettiin erityisesti viljelijöiden tiedonvaihtoa ja kansallisesti merkittävien aiheiden esille nostamista.

Kokous ja edustus

Vuoden aikana valiokunta kokoontui yhdesti. Kokoukseen osallistui aktiivinen joukko valiokunnan jäseniä, ja keskustelut olivat monipuolisia sekä ajankohtaisia.

Vuoden aikana puheenjohtajana toimi Kimmo Laamanen, varapuheenjohtajana Jarkko Nurminen ja sihteerinä Antti Waris. Valiokunnan kokouksessa asiantuntijapuheenvuoron pitivät Max Schulman. Lisäksi valiokunnan jäsenet toivat esille paikallisia näkemyksiä ja haasteita, jotka auttoivat kehittämään alueellisia toimintasuunnitelmia.

Keskeiset teemat ja käsittelyt

Viljamarkkinoiden tilanne ja kansainväliset näkymät

Max Schulman toi valiokunnalle terveiset Brysselistä, missä hän osallistui EU:n peltokasviryhmän kokoukseen. Keskusteluissa korostuivat viljamarkkinoiden epävakaus, alhaiset satotasot sekä Venäjän ja Ukrainan viennin vaikutukset markkinahintoihin. Suurimpina haasteina nähtiin lannoitteiden ja muiden tuotantopanosten korkeat kustannukset sekä sääolosuhteiden vaikutukset viljelyyn.

Valiokunta kävi laajaa keskustelua markkinoiden kehityksestä. Todettiin, että sopimusviljely on edelleen tärkeä keino hallita hintavaihteluita ja varmistaa tuotteiden kysyntä. Huolta herättivät myös rikkakasvien, kuten rikkakananhirssin, leviäminen ja sen vaikutukset satotasoon ja viljelyn kestävyys.

Alueelliset näkökulmat ja viljelykierto

Alueellisissa keskusteluissa nousivat esille kauran merkittävä osuus viljelykierrossa sekä öljykasvien ja kuminan kasvava kysyntä. Jäsenet toivat esille myös paikallisia haasteita, kuten siementen saatavuusongelmia ja vieraslajien leviämistä vuokrapelloille. Valiokunta teki päätöksen laatia kannanoton suomalaisen nurmensiemenen käytön puolesta vieraslajien torjumiseksi.

Kannanotot ja yhteistyö

Valiokunta laati vuoden aikana kannanoton, jossa korostettiin suomalaisen, sertifioitun nurmensiemenen merkitystä viljelyturvallisuuden ja huoltovarmuuden edistämiseksi. Kannanotossa esitettiin konkreettisia keinoja vieraslajien torjumiseksi ja korostettiin kotimaisen siementuotannon merkitystä maatalouden kestävyys turvaamisessa. Kannanotto toimitettiin myös keskusliiton käsiteltäväksi, ja sitä käytettiin osana valtakunnallista vaikuttamistyötä.

Tulevaisuuden tavoitteet ja kehityskohteet

Vuonna 2024 valiokunta asetti tavoitteekseen kehittää valtakunnallista yhteistyötä peltokasvituotannon edistämiseksi. Erityistä huomiota kiinnitettiin datan hyödyntämiseen viljelijöiden kilpailukyvyn parantamiseksi sekä uusien teknologioiden käyttöönottoon. Keskusteluissa painottuivat myös hiilijalanjäljen laskennan ja kestävä viljelyn tarpeet, jotka ovat yhä keskeisempiä osia maatalouden kehitystä.

Kokouksessa käsiteltiin ajankohtaisia haasteita ja mahdollisuuksia, ja valiokunta onnistui tuomaan esille alueellisesti merkittäviä kysymyksiä niin valtakunnallisella kuin paikallisella tasolla.

Toiminnan tavoitteena on jatkossakin tukea viljelijöitä alueellisten haasteiden ratkaisemisessa sekä edistää kestävä ja kannattavaa peltokasvituotantoa Itä- ja Keski-Suomessa.

Liite 11 IKS Erikoiskasvivaliokunnan toimintakatsaus 2024

Vuonna 2024 Itä- ja Keski-Suomen erikoiskasvivaliokunta jatkoi aktiivista toimintaansa erikoiskasvituotannon kehittämiseksi ja alueellisten haasteiden ratkaisemiseksi. Valiokunta kokoontui vuoden aikana kolme kertaa, ja kokouksissa käsiteltiin laajasti niin markkinatilannetta, erikoiskasvien haasteita kuin alan tulevaisuuden näkymiä. Keskusteluissa nousivat esiin erityisesti tuotantokustannukset, työntekijätilanne, sääolosuhteiden vaikutukset sekä erikoiskasvialan edunvalvonta ja kehitystyö.

Kokoukset ja edustus

Vuonna 2024 valiokunta kokoontui kolme kertaa: maaliskuussa Kuopiossa Tuoreverkolla, kesäkuussa Teamsin välityksellä sekä joulukuussa Juvalla Järvikylän yritysvierailulla. Kokouksiin osallistui laajasti valiokunnan jäseniä eri alueilta sekä asiantuntijavieraita.

Puheenjohtajana toimi Antti Vauhkonen ja varapuheenjohtajana Antti Tolvanen. Sihteerinä toimivat Antti Waris ja Rauli Albert.

Markkinatilanne ja tuotannon haasteet

Kokouksissa käsiteltiin erikoiskasvialan markkinatilannetta ja viljelyn haasteita. Marjanviljelyssä vuosi oli keskinkertainen, ja satotasot jäivät paikoittain heikoiksi. Peruna- ja juuresviljelyssä satokausi oli hyvä, mutta vihannesviljelyssä kesän vaihtelut toivat haasteita. Hintakehitys oli epävarmaa, ja keskusteluissa nousi esiin ruokaketjun epätasa-arvoinen tulonjako sekä kilpailulainsäädännön vaikutukset erikoiskasvituotantoon.

Työntekijätilanne ja sosiaalinen ehdollisuus

Työntekijätilanne vaihteli alueittain. Osassa tiloista työvoimaa oli riittävästi, mutta toisaalla jouduttiin etsimään työntekijöille lisätöitä. Erityisesti kausityövoiman byrokratia ja kolmansista maista tulevien työntekijöiden palkkaamisen haasteet nousivat keskusteluissa esiin. Sosiaalinen ehdollisuus ja laatujärjestelmien kiristyvät vaatimukset aiheuttivat huolta, sillä järjestelmien soveltaminen suomalaisiin olosuhteisiin koettiin haastavaksi.

Viljelyn olosuhteet ja ympäristövaikutukset

Keskusteluissa korostuivat sääolosuhteiden vaikutukset satoon. Kesä oli paikoin hyvin kuiva, ja äärimmäiset sääolosuhteet aiheuttivat merkittäviä vaihteluita kasvukaudessa. Lisäksi keskusteltiin hiilijalanjalan laskennasta sekä kestäväen viljelyn edistämisestä.

Edunvalvonta ja kehitystyö

MTK:n erikoiskasvivaliokunnan kokouksissa käsiteltiin valtakunnallisia linjauksia, ja valiokunnan edustajat osallistuivat keskusteluihin muun muassa viljelystrategian kehittämisestä sekä työntekijätilanteen helpottamisesta. Lisäksi keskusteltiin strategiatyöstä erikoiskasvialalle ja SWOT-analysistä tulevaisuuden näkymille.

Tulevaisuuden tavoitteet

Vuonna 2025 valiokunta jatkaa strategiatyötä ja edunvalvontaa erikoiskasvialan toimintaedellytysten parantamiseksi. Erityisesti keskitytään rahoituksen saatavuuteen, työntekijäkysymyksiin ja kilpailulainsäädännön vaikutuksiin. Lisäksi tavoitteena on kehittää yhteistyötä ja tiedonvaihtoa niin kansallisella kuin kansainvälisellä tasolla.

Valiokunta pyrkii jatkossakin tukemaan viljelijöitä muuttuvassa toimintaympäristössä ja edistämään erikoiskasvituotannon kilpailukykyä ja kannattavuutta Itä- ja Keski-Suomessa.

Liite 12 Maaseutunuorten toiminta

Teimme yhteistyötä Itä- ja Keski-Suomen MTK-liittojen kanssa valiokuntatyössä. Maaseutunuoret ovat tarjonneet väylän osallisuuteen ja vaikuttamiseen alle 35-vuotiaille jäsenille. Toiminnalla on edistetty nuorten osallistumista järjestötoimintaan ja tuotiin nuoria koskevia asioita keskusteluun ja päätöksentekoon. Eteläsavolaisten maaseutunuorten toimintaa aloitti hoitamaan liiton järjestösihteeri Nina Kallio. Eteläsavolaiset ja pohjoissavolaiset maaseutunuoret jatkoivat SavoManujen Instagramin päivittämistä vuoroviikoin kertoen omasta arjestaan.

Kuva 22 Maaseutunuorten valiokunta kuvattuna 2024 Juvalla 4.8. Manut virkistyy -tapahtumassa. Ylärivissä Kari Sihvonen (Juva), Jarkko Parkkinen pj. (Mikkeli), Matias Muhonen (Savonlinnan seutu), Aki Manninen (Pieksämäki), alarivissä vasemmalta Minna Ruokonen (Mikkeli), Tero Lahikainen (Kangasniemi), Anne Manninen (Pieksämäki) ja Nina Kallio. Valiokunnassa on 8 jäsentä.

Toimintaa

Maaseutunuorten valiokunta kokoontui kuusi kertaa 5.1., 3.4., 16.5., 30.5., 8.10. ja 14.12.

19.1.2024 Kuusenkaristajaiset Taholla (Pohjois-Savo)

5.-6.2.2024 Kevätparlamentti, Laukaa (valtakunnallinen)

13.-14.2.2024 Itä- ja Keski-Suomen luottamushenkilöpäivät Savonlinnassa. Nuorten työpajassa etsittiin ratkaisuja kysymyksiin "Miten nuoren asemaa parannetaan järjestössä?", "Miten omistajanvaihdoksia voidaan auttaa?", "Mitä me voimme tehdä?" ja "Tekeekö nuoret vuonna 2030 MTK-yhdistystoimintaa vai edunvalvontaa?"

22.3.2024 Ruokamarssi Kuopion torilla, johon Kari Sihvonen osallistui traktorillaan.

26.4.2024 Saunailta Kannashovissa Juvalla. Osallistujia oli ennätysellisen paljon, noin 25. Illan aikana saatu palaute oli kaikkiaan positiivista: "Hyvät järjestelyt. Mukava vapautunut ilmapiiri ja hyvät tarinat. Erittäin tärkeä tapaamisten muoto, jossa kokemukset vaihtoivat omistajia." Osuuspankin edustajat olivat kertomassa palveluistaan. Kiertopalkinto 2024 annettiin rantasalmelaisille veljeksille. Jaakko ja Mikko Nykänen (Maatalousyhtymä Roppola) viljelevät, kasvattavat lihakarjaa ja tuottavat maitoa Rantasalmen Tuusmäellä. Kiertopalkintona on betoninen saapas, joka on vuosittain jaettu nuorelle maaseudun hyväksi tehdystä työstä.

1.6.-31.8.2024 Savomanujen kesäkuvakilpailu. Etelä-Savon voittajakuvan otti Elena Matveeva.

5.7.2024 Farmari, Farmi Fiesta (valtakunnallinen)

4.8.2024 Manut virkistäytyy perhetapahtuma Juva Campingilla. Ohjelmassa oli saunomista, uimista, Manu -burgereita, lettuja, polkutraktorilla ajoa ja poniratsastusta. Sponsoroimassa oli MetsäGroup ja Valio.

17.-18.10.2024 Helsingin konemessut – FarmAlive & Manuburgeri (valtakunnallinen)

24.-26.10.2024 Syysparlamentti Jyväskylässä (valtakunnallinen)

5.12. Maaseutunuorten delegaatio kävi onnittelemassa Taneli ja Elina Pajusta pihattonavetasta avoimissa päivissä.

14.12. Maaseutunuorten pikkujoulut ja kaikille avoin valintakokous Keilakukossa.

21.12. Maaseutunuorten joulutulet paloivat useilla paikkakunnilla kaikkien iloksi mm. Joroisissa, Pieksämäellä, Punkaharjulla, Savonlinnassa, Hiltulassa, Juvalla, Mikkelissä, Hirvensalmella, Koirakivellä, Ristiinassa ja Puumalassa. Valtakunnallisesti joulutulet saivat paljon huomiota etelässä sattuneen ketjukolarin myötä. Kolarin syyksi arveltiin joulutulien savun aiheuttamaa näkyvyshaittaa.

Kuva 23 Itä- ja Keski-Suomen luottamushenkilöpäivillä Savonlinnassa vasemmalta Matias Muhonen, Tero Lahikainen, Jarkko Parkkinen ja Kari Sihvonen. Kuva Jukka Leikkonen.

Kuva 23 Maaseutunuorten avoimeen valintakokoukseen Keilakukossa saatiin paikalle uusia kasvoja.

Kuva 24 Itä- ja Keski-Suomen MTK-liittojen luottamushenkilöpäivillä teemana oli nuoret.

Liite 13 Tiedote: MTK-Etelä-Savon kummimaatilojen kansanedustajat

MTK-Etelä-Savo järjesti 18.1.2024 tapaamisen Etelä-Savon kansanedustajille ja heidän kummimaatiloilleen Juvalla TeaHouse of Wehmaisissa.

Paikalle pääsivät kaikki kummimaatilat sekä yhdistysten edustajia Mikkelistä, Savonlinnasta ja Pieksämäeltä. Kansanedustajista paikalla olivat Jaana Strandman, Anna-Kristiina Mikkonen, Hanna Kosonen, Vesa Kallio ja Oskari Valtola.

Kummimaatiloina toimivat:

- Matias ja Joona Muhonen, maidontuotanto, Savonlinna (Hanna Kosonen)
- Kalliolan Luomu, Antti ja Elina Vauhkonen, luomuvihannestuotanto, Haukivuori (Oskari Valtola)
- Petri ja Outi Herttuainen, emolehmätuotanto, Mikkeli (Antti Häkkänen)
- Toukolan tila, Pekka ja Matti Poikolainen, maidontuotanto, Pieksämäki (Vesa Kallio)
- Antti Laitinen ja Alena Matveeva, kananmunatuotanto, Juva (Jaana Strandman)
- Juha ja Sirpa Rytönen, siemenviljatuotanto, Joroinen (Anna-Kristiina Mikkonen).

Kummimaatilatoiminnalla on Etelä-Savossa pitkät perinteet.

Tavoitteena on

- molemminpuolinen tiedonvälitys lainsäätäjien ja viljelijöiden välillä ilman välikäsiä,
- yhteydenpitoa ja tapaamisia koko vaalikauden aikana,
- saada maatalan arki ja politiikan vaikutukset tutuiksi kansanedustajille.

Liite 14 Tiedote: Kestävän ja vastuullisen ruokaketjun tasapaino horjuu Suomessa

Itä- ja Keski-Suomen alueen MTK - liittojen tiedote

Kestävä ja vastuullinen ruokaketju tarkoittaa, että ketjun on oltava tasapainossa sen jokaisessa lenkissä. Sekä kuluttajien, kaupan, ympäristön ja tuottajien pitää selvitä taloudellisesti, muuten ketju ei toimi ja se katkeaa. Tällä hetkellä olemme tilanteessa, jossa ketjun alkupäässä olevilla tuottajilla ei ole varaa tuottaa ruokaa sillä hinnalla, millä kuluttajilla olisi varaa ostaa sitä. Ruokaketju-hankkeen tutkimuksen mukaan 72 % kuluttajista ilmoittaa jo nyt, että ruoan hinta on tärkein valintakriteeri ostopäätöstä tehtäessä ja hallituksen suunnitelmat ruoan ALV:n nostosta heikentäisivät kotimaisen ruoan asemaa entisestään.

Tuottajahinnat ovat kääntyneet laskuun ja tuotantosunnasta riippuen tietoa hinnanalennuksista on tullut jopa viikoittain. Tuotantopanosten hinnat ovat sen sijaan edelleen korkealla ja tilanne on kestämaton. Samaan aikaan kun tuottajat kamppailevat kannattavuuden kanssa ja kuluttajat miettivät mitä heillä on varaa ostaa, ruokaketjun keskellä oleva kauppa ilmoittaa voitoistaan ja uusista investoinneista. Jokainen ymmärtää, että ruokaketju ei ole tasapainossa ja näin ei voida jatkaa yhtään pidemmälle.

Hallitusohjelmassa on tavoitteena, että alkutuottajan asema ja koko elintarvikeketjun tasapaino kehittyvät nykyistä oikeudenmukaisempaan suuntaan. Yhtenä keskeisenä toimenä on elintarvikemarkkina-, kilpailu- ja hankintalain tarkastelu ja muuttaminen niiden toimivuuden ja alkutuotannon aseman parantamiseksi. Hallituksen kuherruskuukausi on loppunut aikaa sitten ja nyt tarvitaan toimia näiden tavoitteiden ja myös muiden hallitusohjelman kirjausten muuttamiseksi konkretiaksi. Jos ruoantuotannon kannattavuutta ei saada nousuun, se näkyy suoraan mm. sukupolvenvaihdosten vähyytenä ja tilojen lopetustahdissa. Näillä asioilla on suuri vaikutus myös alan sidosryhmien työllistymiseen ja maan huoltovarmuuteen.

Liite 15 Tiedote: PANKKIEN TOIMINTA UHKAA HUOLTOVARMUUTTA MTK Itä- ja Keski-Suomen liitot**Jäsenkysely kertoo tylyjä kokemuksia pankkien asiantuntemuksesta:**

MTK Itä- ja Keski-Suomen liitot kysyivät toukokuussa jäseniltään kokemuksia asioinnista pankkien kanssa ja jo ensimmäisen viikon vastaukset kertovat, että maataloustuottaja on pankkien kanssa hätää kärsimässä. Viikon aikana vastanneista 200 tuottajasta yli 70 prosenttia oli sitä mieltä, että pankeilla ei ole ymmärrystä ja asiantuntemusta toimialasta ja se heijastuu niin rahoituspäätöksiin kuin muuhun asiointiin pankin kanssa.

"Pankit tekee tällä hetkellä aluepolitiikkaa, mm. rahoituksen saaminen talon hankintaan haja-asutusalueella on mahdotonta. Tämä näivettää alueen asuttuna pitämistä." – Yksi kyselyyn vastaajista

Liittojen toiminnanjohtajien mukaan heille on tullut jatkuvasti yhteydenottoja haasteista rahoittajan kanssa, mutta arkitodellisuus on todella karu.

"Jos asenne tuottajaa kohtaan on pielessä ja jos asiantuntemus maatalouden erityispiirteistä on näin olematonta, on lupa kysyä, miten pankkisektori kantaa yhteiskuntavastuunsa huoltovarmuudesta?"

Yhtenä suurena ongelmana toiminnanjohtajat nostivat esiin kyselyn kuvaamat haasteet tilojen sukupolvenvaihdoksissa. Pankkien rahoituspäätösten pitkät käsittelyajat ovat tuskaa tavalliselle asuntovelalliselle, mutta sukupolvenvaihdoksissa vitkuttelu voi olla kohtalokasta. Nykynuoret eivät jaksa odottaa vuosien pituisiksi venyviä neuvotteluja ja tilan vakuusarvojen kanssa temppuilua - vaan pahimmassa tapauksessa tilakauppa jää kokonaan tekemättä ja nuori vaihtaa alaa tai maakuntaa.

"Kerran alasajettu tila on todennäköisesti menetetty lopullisesti. Tällaiseen suomalaisella yhteiskunnalla ei ole kertakaikkisesti varaa".

MTK Itä- ja Keski-Suomen liitot toivovat pikaista parannusta. Kun sekä rahoittaja että luottoasiakas puhuvat samaa kieltä, yhteistyölle on mahdollisuuksia. Pankin henkilökunnan kouluttaminen on osa yhteistyön ketjua samoin kuin avoimuus keskusteluissa.

"Jokaisesta esimerkkitapauksesta on otettava opiksi ja meidän tehtävämme on viedä viestiä pankkien suuntaan ja autettava heitä ymmärtämään, miten elintärkeiden kysymysten äärellä olemme. Viemme kyselyssä esiin noussutta huolestuttavaa viestiä myös ministeriöön," toiminnanjohtajat lupaavat.

Uusien MEPpien pitäisi nostaa EKP:n liian tiukka finanssipolitiikka uuden Komission työohjelmaan.

Maatilat lasketaan pankkien lainoituksessa samalle viivalle muiden yritysten kanssa, vaikka kyseessä on yksi kokonaisturvallisuuden kulmakivistä. Vaikka maatalouden yrityskoot ovat kasvaneet, ei se ole muuttanut lainojen takaisinmaksumahdollisuuksia samassa suhteessa. Maatiloilta on tähän saakka tullut vähän luottotappioita pankeille. Ei ole pankkienkaan etu laskea maatilojen valuaatiota pankkien itse alueelleen määäämillä arvoilla, koska ilman reaalivakuuksia ei pystytä tekemään investointeja eikä sukupolvenvaihdoksia. Keskusteluun on noussut myös muita rahoitusinstrumentteja, sillä pankkien tahtotila on käymässä selväksi.

Liite 16 Lausunto Etelä-Savon 4. vaihemaakuntakaavaehdotukseen (yhteislausunto MTK, MHY Etelä-Savo, MHY Mänty-Saimaa, MTK-Etelä-Savo)

Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry kiittää mahdollisuudesta antaa palautetta kaavaehdotukseen. MTK tarkastelee ehdotusta maaseudun, maatalouselinkeinon sekä metsätalouden harjoittamisen ja niiden sen toimintaedellytysten turvaamisen näkökulmista.

Sähkönsiirtolinjojen haittavaikutukset maa- ja metsätalouteen tulee minimoida

Tuulivoimarakentamisella voi olla merkittäviä vaikutuksia maa- ja metsätalouteen erityisesti uusien johtokäytävien rakentamisen ja vanhojen johtokäytävien laajentamisen seurauksena. Kaavaehdotuksen suunnittelumääräykset ovat aivan oikein muotoiltu tavalla, jolla tavoitellaan maa- ja metsätaloudelle aiheutuvien haittavaikutusten minimointia. On tärkeää, että maakuntakaavoituksella ja alempiasteisella kaavoituksella ohjataan sähkönsiirtolinjojen toteutusta mahdollisimman tehokkaaseen maankäyttöön ja minimoidaan maa- ja metsätalousmaan pinta-alan pieneneminen. Käytännön keinona haittavaikutuksia voidaan minimoida siirtolinjan maakaapeloinnilla aina kohteissa, joissa se on suinkin mahdollista etäisyyksien ja muiden teknistaloudellisten seikkojen puitteissa.

Johtokäytävien lunastuskorvauksien kehittäminen kiireellistä

Kaavaehdotuksen selostuksessa kuvataan hallitusohjelmaan kirjattuja kehittämistavoitteita, kuten maanomistajien aseman vahvistaminen ja johtokäytävien lunastuskorvauksien nostaminen. On hyvä, että käynnissä oleva kehittäminen on kirjattu kaavaselostukseen. Samoin on hyvä, että maakuntaliitto seuraa uudistusten valmistelua ja omaa valmiuden tehdä tarvittaessa muutoksia kaavaratkaisuun.

Viestintäverkkojen toimivuus tulee varmistaa

Tuulivoimapuistolla voi olla häiriövaikutuksia lähietäisyydellä oleviin viestintäverkkoihin ja radiojärjestelmiin. Häiriöiden merkitys korostuu alueilla, joilla viestintäverkkojen kattavuudessa on jo entuudestaan puutteita tai muita häiriötekijöitä. Tuulivoimatoimijoiden tulee pyrkiä yhteistyössä verkkotoimijoiden ja muiden tahojen kanssa, ratkaisemaan ennakoiden mahdolliset viestintäverkkojen käytölle aiheutuvat haasteet, jotta häiriöitä ei pääsisi syntymään. Lisäksi rakentajan tulee varautua hakemaan ratkaisut syntyvien häiriöiden poistamiseksi.

Liite 17 Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

MTK-Etelä-Savo lausuu, luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi, seuraavaa:

Lunastuslaki on yleislaki ja sitä sovelletaan lukuisissa erilaisissa lunastustoimituksissa. Lunastaminen voi kuitenkin perustua eri lakien perusteella myönnettäviin lupiin ja prosesseihin, joita lunastuksen kohteeksi joutuvan voi olla vaikea hahmottaa. Lunastuslakia sovelletaan myös niissä tilanteissa, joissa omaisuus ei vaihda omistajaa, vaan suoritetaan pelkkä korvaustoimitus. Lunastajien joukossa on aina toimijoita, joille heillekään prosessit eivät ole tuttuja. Joissain asioissa lunastaminen toimii verraten hyvin, joissain asiakokonaisuuksissa taas varsin huonosti. Kritiikki kohdistuu nimenomaan korvaustasoihin, ei itse toimituksen kulkuun.

MTK saa ylivoimaisesti eniten palautetta sähkölinjalunastuksista. Toiseksi eniten maanomistajia vaivaavat kuntien aggressiiviset toimet maanhankinnassa. Näillä lunastuksilla on yhteiskunnassamme tympeä maine. Järjestelmä ei ole elänyt ajassa ja muuttuneissa maankäytön tarpeissa mukana ja nyt tämä näyttäytyy epäluottamuksena järjestelmäämme kohtaan. Pakkolunastuksia jopa pelätään. On korkea aika uudistaa lunastuslain korvausperusteet.

Suurin lunastuskorvauksiin liittyvä epäoikeudenmukaisuuden kokemus kohdistuu voimakkaasti lisääntyviin voimajohtohankkeisiin, jotka mahdollistavat tuuli- ja aurinkovoimaloiden liittämisen kantaverkkoon. Varsinaisilta voimala-alueilta maanomistajat saavat markkinahintaista vuosivuokraa, joka on usein sidottu voimalan tuottoon. Samasta hankkeesta johtuvat tie- ja voimajohtoalueet toteutetaan lunastustoimituksen kautta, viimekädessä lunastuskorvauksia hyödyntämällä. Maanomistajat lunastustoimituksissa ovat aivan eriarvoisessa asemassa verrattuna hankkeen päävuokra-alueen maanomistajiin.

Nyt lausunnolla olevasta lunastuslaista odotetaan konkreettisia muutoksia vallitsevaan epätydyttävään oikeustilaan. Arviointikäytännön säilyessä nykymuotoisena, ei pelkkä 25% tasokorotus tule ratkaisemaan tätä tuhansien maanomistajien mielessä olevaa epäkohtaa. Jotta uudistuksella saataisiin riittävä muutos aikaan, MTK esittää, että nyt tarjolla olevaa markkina-arvon käsitettä avataan laissa ja sen perusteluissa rohkeammin, jotta arviointikäytäntö myös kehittyy nykyisestä. Nauhamaisissa lunastuksissa omaisuuden paras ja tuottavin käyttö, fyysisesti mahdollinen, tarkoituksenmukaiseksi harkittu, laillisesti sallittu, taloudellisesti toteuttamiskelpoinen kiinteistön todennäköisin käyttö löytyy siitä päähankkeesta, jonka toteuttamista varten lunastus on katsottu tarpeelliseksi. Maanomistajan kannalta on sattumaa, kenen maille tulee voimala ja kenen maille voimajohto. Lain-säädännöllä tulee turvata, että näitä maanomistajia kohdellaan yhdenvertaisesti. Arvioinnissa on lisäksi huomioitava myös uuden tyyppiset maankäyttömuodot, kuten hiilikauppa ja ekologisen kompensaation arvo. Näidenkin arvojen kehittymistä on tarpeen arviointikäytännössä seurata.

MTK-Etelä-Savo yhtyy MTK:n näkemykseen, että lunastuslakiin on kirjoitettava selkeästi esimerkkinä, että lunastettavan alueen markkina-arvo löytyy luontevimmin ja luotettavimmin lunastuksen taustalla olevan hankkeen vuokrasopimuksista. Ne ovat aidosti markkinahintaisia sopimuksia.

Lunastuslain vanhentuneet periaatteet, kuten "luovuttajan varallisuusaseman pysyvyys", estävät sopimuskäytäntöjen kehittymisen. MTK-Etelä-Savo edellyttää sitä, että lunastuskorvauksella tulee

olla mahdollisuus parantaa lunastuksen kohteeksi joutuvan henkilön tai yrityksen taloudellista asemaa, jos lunastajalle tulee tämä sama mahdollisuus tai se on jopa lunastuksen tarkoitus.

Mikäli lunastuslakiin säädetään esityksestä poiketen jonkinlaiset arviointimenetelmät, tulisi korkeimmat taloudelliset arvot tuottava menetelmä olla aina ensisijainen arviointiperuste. Tai lunastuksen kohteen tulisi voida valita itse paras arviointimenetelmä. Monopoliaseman ja rakennusoikeuden käyttäminen osana kauppahintaa vaikutus arvonmäärittelyyn tulee myös tunnistaa ja ottaa huomioon.

Lunastuskorvauksien +25% korotus on tasoltaan oikea, mutta asemakaavan välittömässä läheisyydessä tulisi käyttää selvästi korkeampaa korotusprosenttia. MTK-Etelä-Savo kannattaa arvonleikkaussäännön poistamista. Se on välttämätöntä maanomistajien ja kuntien välisen neuvottelutasapainon parantamiseksi.

Asunto- ja elinkeino-omaisuuden korvaussuojan vahvistaminen on tärkeä ja kannatettava muutos, mutta esitys jättää tulkinnanvaraa yritysmuotoisen maa- ja metsätalouden harjoittamiselle.

Liite 18 Lausunto Hallituksen esitysluonnos eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi (yhteislausunto MTK-Etelä-Savo, MTK-Pohjois-Savo, MTK-Pohjois-Karjala, MTK-Keski-Suomi)**Organisaatio (4 §)**

Paikallinen asiantuntemus ja alueellisen toimipisteverkon kattavuus on säilyttävä uudistuksessa. Valtion aluehallinnon aito läsnäolo on tärkeä ja päätöksenteko on säilyttävä lähellä, jotta toimijan toimintaympäristö tulee asianmukaisesti huomioiduksi. MTK-Etelä-Savo edellyttää, että Etelä-Savossa on lupa- ja valvontaviraston toimipiste.

Viraston erinäisiä tehtäviä koskevat säännökset (13-16 §)

Lupa- ja valvontaviraston toimialoihin kuuluu pelastustoimi ja varautuminen, jonka yhtenä tehtävänä on varautumisen alueellisen yhteistyön järjestäminen. Tätä tarkoitusta varten virasto mm. asettaa alueelliset valmiustoimikunnat, joiden kokoonpanosta on tarkoitus säätää valtioneuvoston asetuksella. Lupa- ja valvontavirastosta annettavan asetusluonnoksen 4§ perusteella alueellisen valmiustoimikunnan kokoonpanosta ei saa käsitystä, että siinä toteutuisi yhteiskunnan turvallisuusstrategian (YTS) kantava periaate eri tahojen (viranomaisten, elinkeinoelämän ja järjestöjen) varautumisen yhteistyöstä. Edellä mainituista tahoista, on selkeästi mainittu vain viranomaisten edustus. Itä- ja Keski-Suomen MTK-liitot kannattavat MTK:n esitystä, että myös elinkeinoelämä ja järjestöt ovat edustettuina valmiustoimikunnassa.

Elinvoimakeskusten ohjaus ja johtaminen (6-12 §)

Itä- ja Keski-Suomen MTK-liitot tukevat MTK:n esityksen, että elinvoimakeskusten strategiat laaditaan yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa. Lakiehdotuksessa ei nyt näin ole, vaan strategian laatisi ministeriö ja tarvittavilta osin yhdessä maakuntien kanssa. MTK ehdottaa, että 7 §:n kirjausta laajennettaisiin siten, että strategia asetettaisiin julkisesti nähtäville ja lausuttavaksi ja/tai että laissa korostettaisiin myös muutoin alueen yhteistoimintaa ja alueen erityispiirteitä ja vahvuuksia.

3-13 § Elinvoimakeskusten toimialueet eräissä tehtävissä (keskitetyt tehtävät)

Itä- ja Keski-Suomen MTK-liitot kannattaa MTK:n esitystä, että valkoposkikihanhien maataloudelle aiheuttamien ongelma- ja vahinkoasioiden hallinnointi keskitetään Itä-Suomen elinvoimakeskukseen. Tämä on tarpeen paikallistuntemuksen ja alueiden erityispiirteiden vuoksi.

Muut mahdolliset huomiot asetuksesta

Palveluiden saavutettavuuden ja paikallisen asiantuntemuksen turvaamiseksi on oltava toimipiste jokaisessa maakunnassa.

Muut mahdolliset huomionne hallituksen esitysluonnoksesta.

Nykyisten ELYjen ja AVlen piireissä toimii lukuisia erilaisia viljelijäraateja, luonnonvara-alan neuvottelukuntia ja yhteistyöryhmiä, joissa on mahdollista käydä keskustelua alan erityispiirteistä ja tarpeista ja toiveista. Itä- ja Keski-Suomen MTK-liitot tukevat MTK:n esitystä, että uudet virastot jatkavat hyviä käytäntöjä ja ylläpitävät toimivaa vuoropuhelua alueensa toimijoiden kanssa.

Maa- ja metsätalousministeriö, 68 lakiehdotusta, luku 7.7

Lukuisissa maa- ja metsätalousministeriön toimialan lakiehdotuksissa on siirretty tehtäviä Ruokavirastolle. Tehtävien siirrossa Ruokavirastolle on huolehdittava, että Ruokaviraston nykyiset ja tulevat maatalouteen, maataloustukiin ja tukien maksatuksiin liittyvät velvoitteet tulevat hoidetuksi. Käsittelyajat ja tukien maksuaikataulut eivät saa venyä tämän uudistuksen myötä.

TIIVISTELMÄ LAUSUNNON PÄÄHUOMIOISTA

On tärkeää, että uudistuksella parannetaan asiakaslähtöisyyttä, elinkeinomyönteisyyttä sekä hallinnon palvelujen laatua ja hallinnon toiminnan tehokkuutta. Digitaalisuuden mahdollisuuksia on hyödynnettävä uusien virastojen toiminnassa. Maatalouselinkeinon erityispiirteiden sekä laajemmin biotalouden asiantuntemus on tärkeää. Itä- ja Keski-Suomen MTK-liitot jakavat MTK:n erityisen huolen siitä, että uudessa lupa- ja valvontavirastossa on riittävästi tämän alan asiantuntemusta. MTK kannattaa yhden luukun palvelun periaatetta uudistuksessa.

Uudistuskokonaisuudessa on säilyttävä alueiden olosuhteita ja erityispiirteitä ymmärtävä virkahenkilöiden läsnäolo kaikilla alueilla. Myös fyysisen asioinnin tarpeet ja palvelujen saavutettavuus on huomioitava uudistuksessa. Palveluiden saavutettavuuden ja paikallisen asiantuntemuksen turvaamiseksi on oltava toimipiste jokaisessa maakunnassa.

Lukuisissa maa- ja metsätalousministeriön toimialan lakiehdotuksissa on siirretty tehtäviä Ruokavirastolle. Tehtävien siirrossa Ruokavirastolle on huolehdittava, että Ruokaviraston nykyiset ja tulevat maatalouteen, maataloustukiin ja tukien maksatuksiin liittyvät velvoitteet tulevat hoidetuksi. Käsittelyajat ja tukien maksuaikataulut eivät saa venyä tämän uudistuksen myötä.

Liite 19 Tiedote: MTK-Etelä-Savon johtokunta esittää agrologi YAMK Sanna Hämäläistä MTK:n keskusliiton johtokuntaan

Hämäläinen on maidontuottaja ja metsänomistaja Savonlinnasta. Eläinten hyvinvointi ja luonnon monimuotoisuus ovat hänelle tärkeitä arvoja, jotka korostuvat Hämäläisen mukaan kannattavassa maidontuotannossa. Perheen tilan pellot ovat olleet luomutuotannossa vuodesta 2012.

Sanna Hämäläisellä on monipuolinen ura MTK:n kaikilla luottamushenkilötasoilla: hän on ollut luottamushenkilönä Kerimäen ja myöhemmin Savonlinnan seudun tuottajayhdistyksessä, MTK-Etelä-Savossa ja MTK:n keskusliitossa. Hämäläisen osaamiseen on luotettu myös kunnallisessa ja tuottajaosuuskuntien päätöksenteossa.

Yhteistyö metsänomistajien ja maataloustuottajien kesken on Hämäläiselle tärkeää.

– Kannattavaa ruoantuotantoa ja metsätaloutta on pystyttävä harjoittamaan koko Suomessa. Tulevaisuuden tekijöitä pelloille, metsiin ja navettoihin tarvitaan kipeästi ja alan houkuttelevuus on nostettava. Ilmastonmuutoksen vaikutusten pienentäminen ja muutokseen sopeutuminen ovat viljelijöille tärkeitä. Ratkaisun avaimet näihin haasteisiin ovat tuottajien ja politiikan käsissä, Hämäläinen sanoo.

Liite 20 Lausunto Itäisen Suomen ohjelmaluonnoksesta

Toimet, joilla lisätään kestäväää kasvua, investointeja ja alueiden elinvoimaa

MTK-Etelä-Savo kannattaa MTK:n lausumaa Itäisen Suomen ohjelmasta. MTK-Etelä-Savo moittii ohjelman lausuntoaikaa, lyhyt lausuntoaika ei edistä ohjelmatyötä eikä sen osallistavuutta.

Itäistä Suomea koskevat toimet vaativat hallitukselta sekä rohkeutta alueelliseen ja paikalliseen pilotointiin että nopeita rahoituspäätöksiä. MTK-Etelä-Savo kantaa erityistä huolta maaseudun elinvoiman säilymisestä alueella ja pyytää kiinnittämään asiaan erityistä huomiota Itäisen Suomen toimenpideohjelmassa. Itäisen Suomen tilanne on nähtävä ennen kaikkea kansallisen kokonaisturvallisuuden kysymyksenä.

Itäistä Suomea koskeviin toimiin on sisällytetty näiden alueiden maa- ja metsätalouselinkeinojen ja maaseudun yrittäjien toimintaedellytyksiä parantavia asioita. Ohjelmaluonnoksessa maatalous ja elintarviketeollisuus jäävät hyvin vähälle. Maatalouden merkitys tunnustetaan lähinnä huoltovarmuuskysymyksenä, vaikka toimiala on laajoilla alueilla ja paikallisesti elinkeinorakenteen juuri ja perusta myös itäisessä Suomessa. Harvaan asutulla alueella maataloudella on huoltovarmuuden lisäksi suuri merkitys alueen turvallisuudelle.

Maatalouteen liittyen MTK on ehdottanut, että alan investointeja kannustetaan itäisessä Suomessa muuta maata korkeammilla investointituilla. Myös maatalouden kansallisen tuen tukialueita on tarkasteltava seuraavan pohjoisen tuen arvioinnin yhteydessä. Itäisen ja pohjoisen Suomen ohjelmien on oltava yhteismitallisia maatalouden toimiin liittyen.

Tavoitteena on oltava vähintään itäisen Suomen maatalouden tuotantovolyyymien säilyttäminen ja kasvattaminen markkinaehtoisesti. Maidon kansallisen tuen porrastamisen osalta on huomioitava tuotannon kehitystrendejä. Tuotanto pitää säilyttää vähintään nykytasolla.

Itäisen Suomen erityisen vaikea tilanne on otettava myös huomioon parhaillaan laadinnan alla olevassa ruoan kasvuohjelmassa. Ohjelmaan tarvitaan myös aluekohtaisia tavoitteita, jotka tukevat alueellisia vahvuuksia ja itäisen Suomen vientipotentiaalia ja erityisesti alueen pk-yrityksiä. Itäisen Suomen ruoan viennin arvon pitää kasvaa suhteellisesti vähintään yhtä paljon kuin koko maan tasolla. Tämä edellyttää esim. vientipalvelujen, TKI-panostusten ja investointien kohdentamista riittävässä määrin itäiseen Suomeen.

MTK:n esittää lisäksi, että metsäverotulojen jakoperusteisiin luodaan malli, jossa kunnat saavat nykyistä suuremman osan alueeltaan kertyvistä metsäveroista. Tämä olisi erityisen tärkeää itäisessä Suomessa. Myös muiden metsään liittyvien verotuottojen (puunmyynnistä kertyvät arvonnäisäverot ja metsätilan omistuksenvaihdoksiin liittyvät varainsiirtoverot sekä perintö- ja lahjaverot) jakoperusteet olisi otettava tarkasteluun itäisen Suomen osalta.

Itäisessä Suomessa tarvitaan sekä nopeita toimia että pitemmän aikavälin, yli nykyisen EU-ohjelmakauden ulottuvia toimia. Kotimaisten toimenpiteiden lisäksi itäisessä Suomessa tarvitaan vahvoja EU-tason ratkaisuja. Suomen hallituksen on jatkettava määrätietoisia toimia, jotta EU:n aluepolitiikassa otetaan huomioon muuttunut tilanne EU:n itäisillä ulkorajoilla ja erityisesti Venäjään rajoittuvilla alueilla.

MTK-Etelä-Savo kannattaa itäiseen Suomeen kohdennettuja alueellisia veroratkaisuja ja erilaisia kokeiluja ja pilotteja. MTK-Etelä-Savo kannattaa myös itäiseen Suomeen esitettyä alueellista opintolainahyvitystä. Tästä on tehty edellisellä hallituskaudella lakialoite ja kattava selvitys, joten kokeilu olisi mahdollista käynnistää nopealla aikavälillä.

Toimet, joilla lisätään puhtaan energian mahdollisuuksia ja digitaalista puhdasta kasvua

Itäisen Suomen tuulivoimarakentamisen edistämiseksi on toteutettu selvitys tuulivoiman kompensaatioalueiden muodostamisesta Itä-Suomeen. Kompensaatoratkaisusta riippuen maksut kohdistuisivat joko kaikille uusille hankkeille Suomessa tai ainoastaan kompensaatioalueille rakennettaville hankkeille. Kompensaatioalueesta ei saa muodostua aluetta, jolle ei rakenneta juuri lisäkustannusten vuoksi. MTK-Etelä-Savo kannattaa kompensaatioalueista ratkaisua, jossa maksut kohdistetaan kaikille uusille tuulivoimahankkeille Suomessa.

MTK:n näkemyksen mukaan yhteiskunnan kokonaisturvallisuudesta huolehtimisen ei pidä olla vain itäisen Suomen vastuulla myöskään taloudellisten vaikutusten osalta. Valtio mahdollistaa osaltaan mm. merituulivoiman edistystä Länsi-Suomessa. Alueiden tasapainoisen kehittymisen näkökulmasta valtion tulisi osaltaan edistää edellytyksiä kehittää uusiutuvaa energiaa myös itäisessä Suomessa.

MTK kannattaa valtakunnallisen koordinaatioryhmän perustamista kehittämään tuulivoiman kompensaatioalueiden edistämistä yli hallituskausien ja tekemään esityksiä uusiutuvan energian kehittämisen resursoinnista itäisessä Suomessa. Koordinaatioryhmässä olisi perusteltua olla valtakunnallisesti edustava maanomistajien edustus. Ilman pitkäjänteistä koordinaatiota tuulivoiman rakentamista Itäisessä Suomessa selvittäneessä raportissa tai selvitysmies Rädyn raportissaan esittämät menettelyt eivät voi toteutua pitkälläkään aikavälillä. Tehdyt selvitykset ovat toistuvasti nostaneet esiin tarpeen kehittää valtakunnallista koordinaatiota ja poliittista sitoutumista itäisen Suomen uusiutuvan energian kehittämiseen yli hallituskausien.

Mittava uusiutuvan energian saatavuus on edellytys vetytalouden kehittämiselle itäisessä Suomessa. Tavoitteen edistämiseksi itäisen Suomen kantaverkkoa tulee vahvistaa.

Tuulivoiman ohella itäisessä Suomessa on kehitettävä myös muuta uusiutuvaa energiaa kuin tuulivoimaa. Aurinkovoiman, bioenergian ja biotalouden tuotantoedellytysten edistäminen on osa itäisen Suomen elinvoiman kehittämistä. Kunnat ja maakuntaliitot voivat osaltaan edistää kaavoituksen ja maankäytön suunnittelussa alueiden osoittamista uusiutuvan energian tuotannolle.

Toimet, joilla lisätään kestävän matkailun vetovoimaa

MTK-Etelä-Savo huomauttaa, että Itäisen Suomen ohjelmaluonnoksessa ei mainita ruokamatkailua. Matkailun kehittämisen mahdollisuudet itäisessä Suomessa ovat merkittävät. MTK-Etelä-Savo toivoo maaseutumatkailua kehittäviä sekä kansainvälistä ja laatuun perustuvaa ruoka- ja luontomatkailua alueella edistäviä toimia.

Alueen vetovoima ja potentiaali perustuu itäisen Suomen luonnon vetovoimatekijöihin, erityisen rikkaaseen ruokakulttuuriin sekä monipuolisiin maakunnalliseen ja paikallisiin kulttuuriin perustuviin muihin tapahtumiin. Matkailutoimialan kasvu edellyttää alueen vetovoimatekijöihin perustuvia kasvuohjelmia ja niiden toteuttamista.

Ohjelmaluonnoksessa on painotettava enemmän toimenpiteitä, jotka edistävät matkailupalvelujen tuotteistamista, markkinointia ja myyntiä matkailuyritysten ja niiden yhteistyöverkostojen kautta kärkeleemoilla nykyisille ja uusille kohderyhmille. Erityisesti ohjelmassa tulee nostaa esille mikroyrityksiä työllistävät maatilamatkailu, mökkimatkailu (erityisesti vuokramökit) ja ruokamatkailu.

Toimet, joilla lisätään osaamista ja osaavan työvoiman saatavuutta

MTK-Etelä-Savo korostaa maa- ja metsätalouselinkeinojen osaavan työvoiman tarvetta. Maa- ja metsätalouden ammattilaisista on pulaa jo nyt. Alan eläkepoistumat ovat suhteellisesti suurimmat muihin koulutusaloihin verrattuna.

Maa- ja metsätalouden ammatillisen osaamisen laadusta ja jatkuvasta osaamistarpeiden päivittämisestä tulee huolehtia. Sukupolvenvaihdosten sujuvuuden ja osaavan työvoiman saatavuuden kannalta vähintään nykytaso on pystyttävä pitämään.

MTK-Etelä-Savo kiinnittää huomiota maa- ja metsätalouselinkeinoissa. Itäisen Suomen ohjelmassa on kiinnitettävä erityistä huomiota maahanmuuttajien houkuttelemiseen, kotouttamiseen ja työllistymiseen Itäisessä Suomessa. MTK-Etelä-Savo huomauttaa myös, että maa- ja metsätalouselinkeinoissa on kannustettava entistä päättäväisemmällä lomitussuunnitelman kehittämisellä.

MTK-Etelä-Savo korostaa ulkomaisen työvoiman tarvetta sekä kausityövoiman tarvetta maa- ja metsätalouselinkeinoissa. Itäisen Suomen ohjelmassa on kiinnitettävä erityistä huomiota maahanmuuttajien houkuttelemiseen, kotouttamiseen ja työllistymiseen Itäisessä Suomessa. MTK-Etelä-Savo huomauttaa myös, että maa- ja metsätalouselinkeinoissa on kannustettava entistä päättäväisemmällä lomitussuunnitelman kehittämisellä.

Toimet, joilla lisätään koko Suomen turvallisuutta, huoltovarmuutta ja omavaraisuutta

MTK-Etelä-Savo korostaa itäisen Suomen yleisen elinvoiman ja elämänlaadun sekä elinvoimaisten maaseutualueiden merkitystä osana Suomen kokonaisturvallisuutta. Itäisen Suomen koko elintarvikeketju tarvitsee erityisiä toimenpiteitä, jotta alkutuotannon hiipuminen alueella loppuu. Pankkien kiristynyt linja mm. vakuusvaatimuksessa on pysäyttänyt monia investointihankkeita. Kiristynyt lainalinja ja kiinteistöjen arvonalenema uhkaa erityisesti nuorten tilallisten ja heidän perheidensä tilannetta. Perheen perustaminen maaseudulle pitää edelleen olla mahdollista, MTK-Etelä-Savo korostaa.

Toimet, joilla lisätään alueiden (fyysistä ja digitaalista) saavutettavuutta

Maanteiden ja rautateiden korjausvelan kiinni kuominen on välttämätöntä. Saimaan kanavan sulkeutuminen korostaa toimivan tie- ja rataverkoston merkitystä itäisessä Suomessa.

Maa- ja metsätalouden tarpeiden näkökulmasta pääväylien lisäksi myös alempiasteisesta tieverkoston kunnosta huolehtiminen on tärkeää. Yksityistieavustuksilla on merkittävä vaikutus itäisen Suomen maakunnille. Yksityistieavustusten riittävä taso tulee turvata. Kehittämisessä on panostettava tiestön kuntotiedon hallintaan, kehittämisen koordinointiin, tiekuntien toiminnan kehittämiseen ja aktivointiin sekä markkinavetoisten tienhoitopalveluiden kasvattamiseen. Tienhoitopalveluissa on merkittävää kasvupotentiaalia yrittäjyydelle itäisessä Suomessa.

Toimivat lentoyhteydet Itäiseen Suomeen ovat tärkeitä alueen saavutettavuuden sekä talouden ja elinvoiman näkökulmasta. Lentoyhteydet maan eri alueille tukevat yritysten toimintaa ja kilpailukykyä tarjoamalla yhteyden pääkaupunkiseutuun ja ulkomaille. Lentoyhteydet palvelevat vahvasti myös matkailualaa ja siihen kytkeytyviä palveluja, kuten majoitusta, ravintoloita ja kulttuuri- ja muita tapahtumia. Hyvä saavutettavuus lisää alueen houkuttelevuutta yrityksille ja investoinneille. MTK pitää erittäin tärkeänä, että itäisessä Suomessa säilyvät lentoliikenneyhteydet.

Maaseudun saavutettavuudessa nopeat ja häiriöttömät tietoliikenneyhteydet ovat tärkeitä sekä asumisen ja elinkeinojen kannalta. 3G-verkon alasajo on ollut itäisen Suomen osalta katastrofaalista, vaihtoehtoiset verkot eivät ole pystyneet korvaamaan aiemmin kattavaa ja kohtuullisesti toiminutta 3G-verkkoa Traficom ja operaattoreiden vakuutteluista huolimatta.

Muut huomiot ohjelmaluonnoksesta/uudet konkreettiset ehdotukset

MTK-Etelä-Savo muistuttaa, että itäiseen Suomeen liittyen on jo olemassa erilaisia toimenpide-ehdotuksia, nyt ongelmana on jatkuva selvitysten ja raporttien tekeminen ja toisaalla olemattomat käytännön toimenpiteet.

MTK pitää tärkeänä, että hallinnonalat tekevät tiivistä yhteistyötä, jotta teollisuuspoliittinen strategia, ruoka-alan kasvuohjelma, alueelliset metsäohjelmien päivitykset sekä muun muassa Euroopan komission TSI- hanke itäisen Suomen strategiatyöhön liittyen kaikki tunnistavat alueiden erityistarpeet ja tähtäävät samoihin tavoitteisiin yhteisillä toimenpiteillä. MTK tuo esille, että Itäisen Suomen ohjelmaluonnokseen ei sisälly viittauksia parhaillaan lausunnolla olevasta valtion mineraalistrategiasta, vaikka mineraalit sijoittuvat vahvasti pohjoiseen ja itäiseen Suomeen.

Liite 21 SULKAVAN KYRSYÄN RANTAOSAYLEISKAAVAN EHDOTUS (yhteislausunto MTK, MHY Etelä-Savo, MTK-Etelä-Savo)

Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry kiittää mahdollisuudesta antaa palautetta kaavaehdotukseen. MTK tarkastelee ehdotusta maa- ja metsätalouden harjoittamisen ja sen toimintaedellytysten turvaamisen näkökulmista.

Metsätalousalueiden LUO-merkinnät

Muutosesitys: Esitämme, että M- ja V-alueilta poistetaan LUO-merkinnät, jotka sijaitsevat metsäkohteissa. Jos kyseisiä kohteita ei voida poistaa kaavakartalta, tulee kaavamääräys muotoilla selkeästi siten, että LUO-merkintä ei rajoita metsätalouden harjoittamista kohteessa.

Perustelut: Metsälaki turvaa tärkeiden elinympäristöjen säilymisen (ns. 10 §:n kohteet). Lisäksi metsälaki velvoittaa noudattamaan luonnonsuojelulain (1096/1996), vesilain (587/2011), ympäristönsuojelulain (527/2014) ja muinaismuistolain (295/1963) säädöksiä sekä lakia metsätuhojen torjunnasta (1087/2013) eli myös muut arvokkaat lakikohteet ovat suojattuna lainsäädännön kautta.

Lainsäädännön turvaamien LUO-kohteiden merkintä yleiskaavan M- ja V-alueille ei tuo lisäarvoa kohteiden suojeluun mutta aiheuttaa tarpeetonta ja päällekkäistä ohjausta, esim. toisistaan poikkeavia kohteiden rajauksia ja muuta lisätyötä metsätalouden valvonnassa ja metsänhoitotoimenpiteiden käytännön toteutuksessa.

LUO-kohteiksi on merkitty varttuneita havupuuvaltaisia tuoreen kankaan metsiköitä, isovarpurämeitä, kangasrämeitä ja kangaskorpia. Perusteluna on kohteiden määrittely uhanalaiseksi luontotyyppiä. Uhanalaisluokittelusta huolimatta näiden kohteiden suojelulle ei ole lakiperustetta ja kaavamääräyksen muotoilu jättää epäselväksi, miten metsää voidaan käsitellä. On huomattava, että esimerkiksi tuoreen kankaan metsän varttuneen puuston taloudellinen arvo voi olla huomattava, johtuen järeän tukkipuun suuresta määrästä. Vaikka kohteen pinta-ala olisi pieni voi sen taloudellinen arvo olla maanomistajalle merkittävä etenkin järeäpuustoisissa kohteissa.

On myös syytä huomata, että arvokkaat monimuotoisuuskohteet ovat tulevaisuudessa potentiaalisia kohteita luontoarvomarkkinoille, esimerkiksi ekologisen kompensaation kohteiksi. Tällaisten kohteiden merkitseminen kaavaan voi muuttaa niiden statusta tavalla, joka jättää ne markkinamekanismien ja korvausten ulkopuolelle. Viranomaisen kaavamerkintä esimerkiksi poistaa kohteelta vapaaehtoisuuden ja niin kutsutun ”lisäisyyden”, joka on yleensä vaatimuksena luontoarvojen kaupassa.